

AARSBERETNING

VEDKOMMENDE

NORGES FISKERIER

FOR

1908

UTGIT AV FISKERIDIREKTØREN

5TE HEFTE

1908

I. **Fiskeriagent Hans Johnsen:** Beretninger.

1. Sildefisket ved Shetland 1908.
2. Handelen med norske fiskeprodukter paa Storbritannien og Irland i 1907.
3. Det irske makrelfiske i 1907.

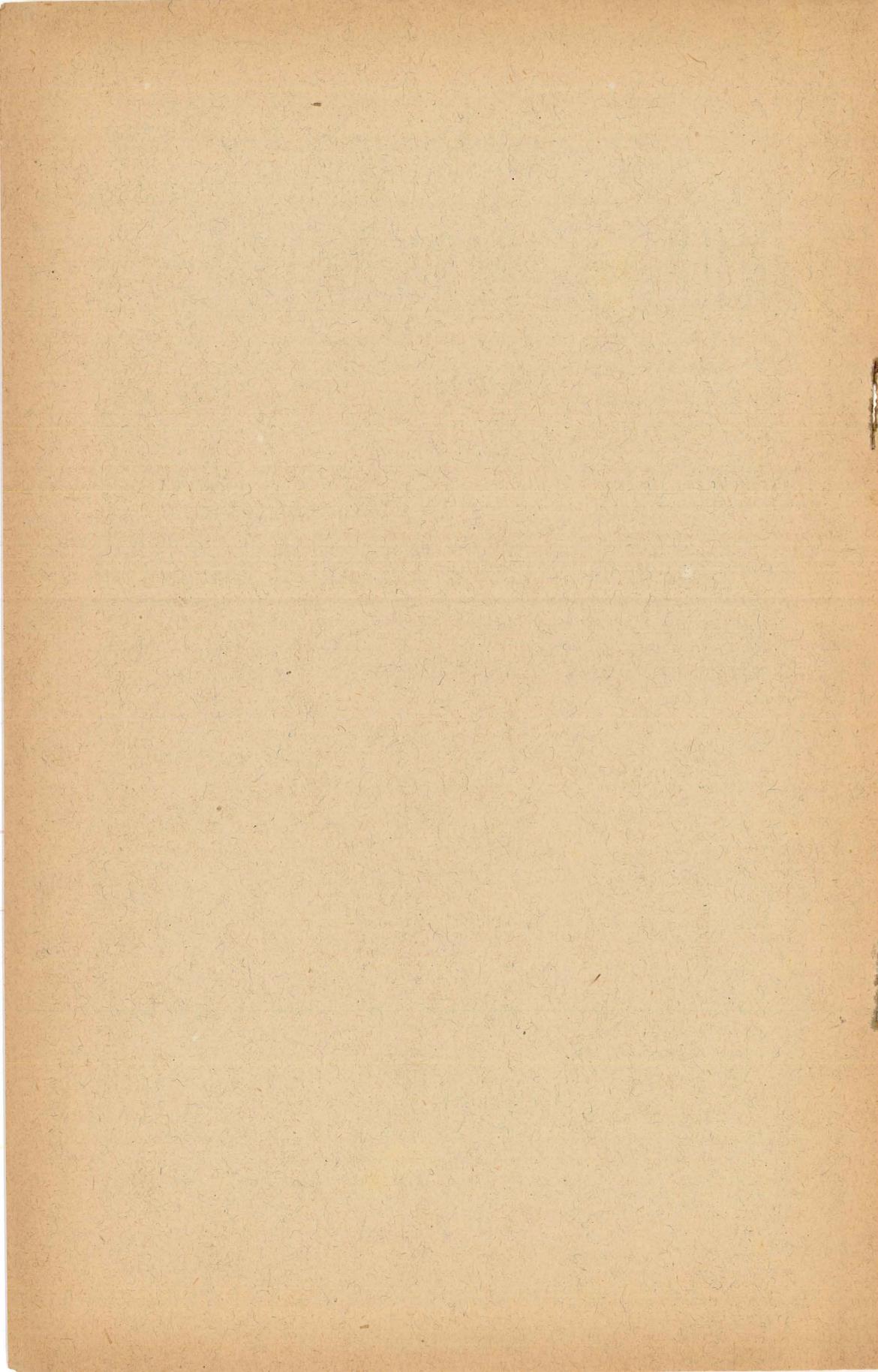
II. **Utvalgsformand N. Williamsen:** Beretning om skreifisket i Romsdals amt 1908.

BERGEN

A/S JOHN GRIEGS BOKTRYKKERI

1909

Sildefisket ved Shetland 1908.

(Beretning fra fiskeriagent Hans Johnsen, datert Hull, 22de oktober 1908).

Det store aarlige sommerfiske paa Skotland og Shetland er etter over. I anden halvdel av september drog størsteparten av fiskerne hjem eller sørover til England. Kun nogen faa baater, hjemmehørende paa værene, fortsatte fisket, men fangsten var uten betydning for saltsildmarkedet.

Fisket ved Lerwick blev drevet med stort held til tredje uke i august, da en av disse store forandringer indtraf, som er eiendommelige for sildefisket. Fra gjennemsnitlig 25 crans pr. baat fredag i hin uke faldt fangsten ned til 1 cran lørdag. Fisket vilde ikke ta sig op igjen, og den stadig daarlige fangst i forbindelse med stormfuldt veir i første halvdel av september bragte fisket til en tidlig avslutning.

Shetlandsfisket begyndte iaar meget tidligere end vanlig. Dampdrivere og baater begyndte at indfinde sig i Lerwick allerede første uke av mai, og adskillige saltere startet samtidig. Fisket begyndte usedvanlig godt — i virkeligheten altfor godt, naar hensyn tages til det kontinentale markeds stilling paa det daværende tidspunkt, og det er rimelig, at den sild, som blev fisket før juni, ikke bidrog til at bedre det utilfredsstillende marked. Forrige aar blev der over hele Skotland fisket mer end $1\frac{1}{2}$ million crans, og det var ikke at undres over, at der laa tusenvis av tønder usolgt paa Kontinentet. Fiskerne paa Østkysten vedtok en kort fredningstid i begyndelsen av fisket i haab om at kunne rette paa ondet i nogen grad. Men denne foranstaltning hadde væsentlig sin grund i, at silden, som fiskedes i Nordskotland, var av en meget slet kvalitet. Der blev ogsaa holdt et massemøte av fiskerne i Lerwick omrent samtidig; men de ledende mænd der fandt ikke, at omstændigheterne retfærdiggjorde en fredningstid ved Shetland, da kvaliteten var god, og der i det mindste var nogen efterspørsel efter sild. Fisket aapnedes derfor i begyndelsen av mai og fortsattes uavbrudt hele tidén.

Som det har været tilfælde de sidste to—tre aar, saaledes var det ogsaa iaar ved Lerwick, at hovedmassen av Shetlandssilden blev fisket. Der er sat en ny rekord, og Lerwick er langt foran alle de gamle centra paa Skotland. Til 19de september var der ved Lerwick fisket 353 000 crans. Ved de andre vær paa Shetland og især paa vestensiden og ved Baltasound var en bedring at merke i begyndelsen af fisket i forhold til forrige aars fangst; men det varte bare en uke eller to, og til stor skuffelse for alle indbyggerne paa øerne stanset det gode fiske pludselig og tok sig ikke op mer.

Veiret var i hele fisketiden meget gunstig. Baaterne hadde ikke veirhindringer en eneste dag, og der var ikke en dag, uten at der var sild paa markedet. Der var naturligvis nogen dager med vindstille og av og til litt taake; men utover dette var det hele tiden ønskeveir.

Det tidlige fiske.

Med de slette resultater ved Scalloway de foregaaende aar i frisk erindring var det kun naturlig, at fisket ikke begyndte saa tidlig som før. I virkeligheten kom der ikke sild snarere til den gamle hovedstad end til Lerwick og de andre steder. Der var ikke mer end ti saltere mot tretten ifjor. Hvis der hadde været sild, vilde Scalloway hat en stor fremtid for sig, baade hvad angaaer kippersindustrien og salteribe-driften. Men da silden aarlig har minket, er fiskere og saltere blit færre og færre, idet de ikke vil løpe den risiko at arbeide fra dette vær. Røkerierne fik dog stadig sild, og i slutten av mai og juni var tilførse-lsen god; men prisen var daarlig, kun 2—3 sh. pr. cran, ja i juni blev flere ganger pen fangst lempet overbord, da salterne ikke kunde ta den. Senere fik de mer mandskap, og den fiskede sild blev betalt godt. Men fisket stanset pludselig, og efter juni maaneds utgang var fangsten ube-tydelig. Fiskerne holdt det gaaende utrættelig, men de maatte tilslut gi sig og drog til Sandwich eller rundt til Lerwick, hvor de hadde bedre lykke. De enkelte baater ved Burra og Scalloway vil antagelig ha samme utbytte iaar som ifjor. Men det kommer ikke op mot, hvad de tidligere aar hadde. Fortjenesten var da £ 800 til £ 1 000 pr. baatlag.

Baltasound var i samme slette stilling iaar som ifjor. Saltere og fiskere hadde opgit haabet om, at fisket nogensinde vilde ta sig op igjen der. Omkring 150 baater fra Østkysten (av Skotland) fisket i juni maaned ved Baltasound, og de gjorde det godt. I ukerne, som endte 27de juni og 4de juli, blev der fisket henholdsvis 18 200 og 17 000 crans. I den bedste uke ifjor blev der kun fisket 10 000. Flaaten ved Balta var akkurat saa stor som ifjor; 200 fartøier, hvorav to tredjedele seildrivere. Fisket faldt hurtig av i juli; men resultatet iaar er dog bedre end ifjor.

Fisket foregik væsentlig paa de gamle Baltagrunde fra Flugga og sørover. Følgende tal viser de opfiskede kvanta i de forskjellige aar:

1908	75 617	crans
1907	62 000	"
1906	137 980	"
1905	243 296	"
1904	162 466	"

Resultatet ved Uyasound var ogsaa daarlig, omend lidt bedre end ifor.

Totalfangsten for nordre distrikt paa øerne, hvori er indbefattet Yell og Hust, var til 15de september 79 944 crans mot 65 000 ifor og 146 000 i 1905.

Fisket paa vestsiden.

Der er ikke meget at si herom. Dog kan det bemerkes, at det er en almindelig opfatning blandt fiskerne, at hvalfangerne ødelægger fisket. Saalænge de driver sine operationer frit, gjør de sig ikke meget haab om fiske. I begyndelsen av juni var utsigterne gode, og der fiskedes adskillig fin sild, saa fiskere og saltere strømmet til. Men dette indtraf, før hvalfangerne kom. Saa snart de indfandt sig og forurenset vandet ved at slæpe død hval tillands, forsvandt silden og viste sig ikke mer. Fiskerne fortrak til Lerwick, hvor de hadde bedre held med sig.

Følgende tal viser fiskets resultater ved de forskjellige vær iaar og ifor:

	1908		1907	
Cullivoe	1 016	crans	200	crans
North Roe	906	—	6	—
Roeness Voe, Hillswick og Hamar	5 642	—	6	—
Walls	2 011	—	100	—
Scalloway og Burra	19 970	—	11 130	—
Hoswick og Levenwick	27 250	—	23 350	—
Whalfirth og Westsandwick	1 586	—	0	—
Uyasound	1 725	—	0	—
Whalsay og Skerries	3 674	—	5 320	—

Lerwickfisket.

Mens alle øvrige vær paa øerne har hat et utilfredsstillende aar, har Lerwick atter sat en rekord og hævdet sin plads som det første fiskevær i Skotland. Ingen anden havn kan sammenlignes med Lerwick; ja fangsten i juli maaned alene var større end Fraserburghs totalkvantum op til 5te september.

Fisket begyndte udmerket, og trods det flaeue marked i juni holdtes det gaaende, indtil priserne kom sig op, og det fortsattes hele tiden med stort held. Salterne var flere end ifjor, og endel salterier var utvidet, saa de kunde ta imot mer sild.

Flaatens fangstevne beregnes at ha været av samme størrelse som ifjor, da den var større end nogensinde tidligere. Det største antal fartøier blev klareret lørdag 27de juni, da 400 solgte sin fangst paa markedet. Det anslaaes, at 550 fartøier laa fortøiet ved Lerwicks brygger om søndagen. Flaaten bestod i august av mellem 4 og 500 farkoster. Som ifjor saaledes var ogsaa iaar størsteparten av Østkystflaaten stationert i Fraserburgh, Peterhead og Wick, hvor der blev fisket anseelige mængder.

Op til 22de august var der ikke en eneste dag nogen alvorlig nedgang i den daglige gjennemsnitsfangst. Der var ingen „stor dag“ som ifjor, da 15 273 crans blev landsat den 10de juli; men fisket var særdeles jevnt og stedig. De ukentlige kvanta beløp sig fra 4 000 til 41 000 crans. Den 11te, 12te og 13de august fiskedes henholdsvis 8 630, 11 862 og 9 100 crans; men det var efter dette store fiske, at et tilbakeslag indtraadte, og den følgende lørdag utgjorde totalkvantumet 300 crans. Med undtagelse av et fald til 7 crans den 10de juni var den daglige gjennemsnitsfangst til 22de august fra 12 til 37 crans. Der var overflod av sild langs hele kysten, og naar den vældige flaate hadde passeret Bressay fyr, fordelte den sig i horisonten fra de sydlige Baltagrunde til Fair Isle. Dampdriverne behøvte ikke at gaa 80—100 mil ut fra kysten som ifjor. Umaadelige mængder blev fisket nogen faa mil øst for Bressay, akkurat som ved Fair Isle. Der var sild overalt. Dette gav seilbaaterne en fordel, de ikke hadde ifjor, og baatlagene har utvilsomt fisket mer iaar. Det eneste nedslaaende træk i aarets fiske er de lave priser, som blev betalt for den først tilførte sild; men dette skyldtes udelukkende markedets stilling og den omstændighet, at der fiskedes godt andre steder ogsaa. — Kun ved et par leiligheter faldt prisen ifjor under £ 1 pr. cran, mens det iaar i det mindste til slutten av august var regelen, at prisen var under 20 sh. med undtagelse av en uke i midten av juni. Denne lave pris har naturligvis bevirket, at værdien av de opfiskede kvanta er betydelig mindre end ifjor. Pengeutbyttet av augusts fiske anslaaes saaledes kun til en tredjedel av, hvad det var ifjor i samme maaned, endskjønt der ikke var stor forskjel i sildemængden. Kvaliteten var i sin almindelighed god. Midt under fisket var den delvis særdeles god; men de priser, som opnaaddes for denne kvalitet, var langt under, hvad der var ventet. Fisket var for de enkelte driveres vedkommende jevnt; der var ingen rekordfangst, men mange baater hadde daglig fra 120 til 180 crans. Størsteparten av silden blev hurtig saltet og avskibet, og salterierne blev i en fart ryddiggjort. Til den 12te september var der skibet 548 660 tønder.

Det kan dog ikke siges, at det nu avsluttede fiske har været damp-drivernes fremfor andres, saaledes som ifjor. Omend de opfiskede mængder med fordel lar sig sammenligne med fjoraarets, har priserne været meget lavere, og det ansees for tvilsomt, om de mange driverselskaper i det hele vil ha noget overskud. Seilbaaterne lider under det samme, og fra et finansielt synspunkt er den nu avsluttede sæson paa langt nær saa lys som forrige aars. Den umaadelige fangstevne, som de engelske, skotske og shetlandske flaater har, bevirker, at der opfiskes kvanta, som der ikke drømtes om for nogen aar siden, og da efterspørselen ikke har vokset og sandsynligvis ei heller vil vokse forholdsvis, er utsigterne mindre lyse. Saavel fiskere som saltere maa for fremtiden gjøre regning paa, at den umaadelige tilførsel vil trykke priserne ned mot produktionsomkostningerne og levne blot et litet rum for nettofortjenesten.

Følgende tal viser fiskets gang ved Lerwick uke for uke:

I uken, som endte 6te juni, fiskedes...	3 592	crans
13de „	16 518	"
20de „	27 950	"
27de „	36 946	"
4de juli	40 967	"
11te „	25 537	"
18de „	36 615	"
25de „	27 369	"
1ste aug.	39 048	"
8de „	25 189	"
15de „	34 567	"
22de „	9 416	"
29de „	10 964	"
5te sept.	11 311	"
12te „	4 490	"
Sum	350 480	crans

Følgende tal viser fangstens størrelse og dens værdi i det sidste tiaar for Lerwicks vedkommende:

Aar	Fangst	Værdi
1899	94 251 crans	£ 121 442
1900	132 173 "	" 137 674
1901	134 170 "	" 82 567
1902	99 102 "	" 103 428
1903	112 325 "	" 108 935
1904	227 600 "	" 108 320
1905	269 139 "	" 240 381
1906	242 245 "	" 335 874

1907	323 891	crans	£	391 574
1908	350 480	"	"	258 337

Endskjønt der iaar er fisket ca. 30 tusen crans mer end ifjor, er værdien iaar over 130 tusen pund sterling mindre.

For hele Shetlands vedkommende har baaternes antal, gjennemsnitsfangsten pr. baat og totalfangsten i det sidste tiaar været følgende:

Aar	Antal baater	Gjennemsnitsf.	Totalf.
1899	727	323	241 914
1900	817	390	320 000
1901	907	465	422 571
1902	946	324	306 551
1903	1 032	293	302 322
1904	1 142	468	533 104
1905	1 407	446	627 922
1906	965	455	438 951
1907			430 760
1908			505 425

Priserne.

Den høieste pris i Lerwick var iaar 27 sh. 6 d. mot 33 sh. ifjor og 38 sh. og 39 sh. i 1906. Gjennemsnitsprisen paa Shetland var 15 sh. mot 20 sh. 8 d. ifjor, 24 sh. 2 d. i 1906, 18 sh. i 1905, 11 sh. 10 d. i 1904, 18 sh. 3 d. i 1903, 18 sh. 4 d. i 1902, 13 sh. 3 d. i 1901, 19 sh. i 1900 og 19 sh. i 1899. Gjennemsnitsprisen i Lerwick var 14 sh. 8 d. mot 24 sh. 2 d. ifjor og 25 sh. 6 d. i 1906. Følgende tal viser gjennemsnitsprisen for hver maaned paa Shetland i de sidste fire aar:

	1905	1906	1907	1908
Mai	11 sh. 4 d.	14 sh. 6 d.	15 sh. 6 d.	6 sh. 0 d.
Juni	14 "	11 - 22 "	6 - 24 "	4 - 11 "
Juli	19 "	7 - 25 "	3 - 25 "	0 - 16 "
August	18 "	2 - 30 "	2 - 23 "	8 - 14 "
September	15 "	3 - 31 "	0 - 15 "	0 - 21 "

Fangsten og værdien i de forskjellige maaneder stiller sig saaledes for 1908 og 1907:

	1908	1907
Mai ...	12 489 crans £ 3 756	11 965 crans £ 9 271
Juni ...	139 898 — "	80 853 71 313 — "
Juli ...	244 395 — "	204 617 143 774 — "
August.	92 832 — "	69 806 190 070 — "
Sept. ...	15 801 — "	17 036 42 720 — "
	505 425 crans £ 409 868	459 842 crans £ 533 724

Lerwick har fire røkerier, som ialt præparerete 7 000 crans, hvilket er litt mindre end ifjor. En hel del sild blev kjørt over til Scalloway for at holde røkerierne der i gang. Ganefolkene i Lerwick har tjent gode penger, idet de ikke berørtes av de lave priser.

Drivernes fortjeneste.

Som allerede nævnt har ikke aarets fiske fra et finansielt synspunkt været heldig. Mens ifjor nogen drivere hadde £ 2 000 og derover og mange fra £ 1 500 og opover, er der iaa kun faa, som kommer over £ 1 000. En hel del drivere har dog omkring £ 1 000, men gjennemsnitsfortjenensten for den store flaate siges at være meget liten, saa det er vanskelig at dække utgifterne.

Blandet.

Antallet av salterier, som var i virksomhet paa Shetland, var 121; derav 52 i Lerwick. I salterierne arbeidet 4 794 personer, hvorav 3 976 var ganere. Det største antal baater, som paa samme tid fisket ved øerne, var ca. 1 000, gjennemsnitlig under fisket 680. Alle er tilfreds med fiskemarkedet i Lerwick, hvor handelen gaar glat og livlig. Salgskommisionærerne tjente som vanlig gode penger. Ifjor brukte damp-driverne 44 tusen tons kul, iaa 50 tusen. Lageret av tomtønder blev ikke opbrukt; det tiloversblevne føres antagelig ned til Lowestoft og Yarmouth. En del utenlandske dampere var employeret i fersksildtrafiken, men de stanset noksaa tidlig i sæsonen. En norsk damper var befragtet fra Scalloway i juni og juli.

De bedste skotske havner kommer betydelig efter Lerwick:

Lerwick.....	350 480	crans (15de sept.)
Fraserburgh	240 850	"
Peterhead	200 590	"
Aberdeen.....	91 000	"
Wick	128 542	"

Shetlandsfisket er et led i Det store sommer sildefiske paa østkysten av Skotland, paa Orknøerne og Shetland og paa Northhumberlandskysten, som det officielt kaldes. Den 25de september var forholdet mellem disse tre centra følgende:

	1908	1907
Fisket paa Østkysten	739 386	crans 968 854 crans
Orknøerne og Shetland	549 345	— 477 202 —
Northhumberland	36 874	— 63 025 —
	1 325 605	crans 1 509 081 crans

Til samme dato var der saltet:

	1908	1907
Østkysten	736 436 tønder	1 028 793 tønder
Orknørne og Shetland	676 097 —	590 547 —
Northumberland	35 097 —	67 202 —
	<hr/>	<hr/>
	1 447 630 tønder	1 686 542 tønder

Derav var til samme dato eksportert i 1908 1 371 163 tønder, i 1907 1 502 027 tønder.

Den 30te september hadde paa lager paa Shetland kun 8 689 $\frac{1}{2}$ tønde sild mot ifjor 63 504 $\frac{1}{2}$ tønde og paa Østkysten iaaar 55 911 tønder mot ifjor 191 120 tønder. Tilsammen paa lager iaaar begge steder 64 600 $\frac{1}{2}$ tønde, ifjor 254 624 $\frac{1}{2}$ tønde.

Handelen med norske fiskeprodukter paa Storbritannien og Irland i 1907.

(Beretning avgitt av fiskeriagent **Hans Johnsen**, datert Hull 31te oktober 1908).

Jeg gir mig herved den ære at indberette om den norske handel med fiskeprodukter paa Storbritannien og Irland i 1907 samt at gi en oversikt over dette rikes fiskerier i samme aar.

Av nedenstaaende statistiske opgaver vil man kunne danne sig et billede av vor handels stilling i det hele, hvortil jeg i det følgende skal tillate mig at knytte en del bemerkninger.

Tabel 1.

Værdien av de importerte fiskeprodukter og hermetiske matvarer 1906.

	£	kr.
Fersk sild	260 456	4 688 208
Anden fersk fisk (laks etc.)	98 119	1 766 142
Hummer	1 802	32 436
Hermetik: Sardiner	116 806	2 102 508
Laks	16	288
Andre fiskesorter	32 826	590 868
Oksekjøt	256	4 608
Faarekjøt	84	1 512
Andre kjøtvarer	369	6 642
Tilberedt fisk: klipfisk, stokfisk etc.. .	241 528	4 347 504
Guano	147	2 646
Fiskeoljer.....	60 864	1 095 552
Sælskind.....	11 712	210 816
Hvalbarder.....	2 949	53 082
	<hr/> <u>£ 827 934</u>	<hr/> <u>kr. 14 902 812</u>

Tabel II.

Værdien av de importerte fiskeprodukter og hermetiske matvarer 1907.

	£	kr.
Fersk sild	245 493	4 418 874
Anden fersk fisk (laks etc.).....	103 816	1 868 688
Hummer	1 594	28 692
Hermetik: Sardiner	144 465	2 600 370
Andre fiskesorter	26 303	473 454
Oksekjøt	188	3 384
Andre kjøtsorter	576	10 368
Tilberedt fisk: klipfisk stokfisk etc.	219 300	3 947 400
Guano.....	26	468
Fiskeoljer.....	31 104	559 872
Sælskind	14 804	266 472
Hvalbarder	3 435	61 830
	£ 791 104	kr. 14 239 872

I de foregaaende aar var importværdien følgende:

1905	kr.	13 138 344
1904	"	11 566 440
1903	"	12 829 428
1902	"	12 664 674

Tabel III.

Kvanta og værdi av de til de forskjellige havne importerte fiskeprodukter.

Produkt	Havn	1906		1907	
		Kvantum	Værdi	Kvantum	Værdi
Fersk sild:		Cwt.	£	Cwt.	£
	London	22 380	7 020	43 874	11 003
	Hull	670 173	243 598	955 301	229 525
	Newcastle	20 012	9 706	12 171	4 242
	Shields, South .	504	132	2 769	555
	Grangemouth ..	—	—	688	168
	Sum	713 069	260 456	1014 803	245 493

Produkt	Havn	1906		1907	
		Kvantum	Værdi	Kvantum	Værdi
Anden fersk fisk (laks, kveite, flyndre)	London	95	420	802	3 290
	Grimsby	166	200	909	411
	Hull	26 410	49 856	19 858	58 764
	Newcastle	9 313	47 540	11 520	40 858
	Shields, South .	27	95	124	493
	Leith.....	3	8	—	—
	Sum	36 014	98 119	33 213	103 816
Hummer:	Hull	294	797	1 147	1 594
	Newcastle	748	1 005	—	—
	Sum	1 042	1 802	1 147	1 594
Hermetik.	London	—	—	15	35
	Liverpool	47	105	14	30
Sardiner:	Hull	27 804	75 337	28 402	76 164
	Newcastle	17 857	41 364	28 002	68 231
	Stornoway	—	—	2	5
	Sum	45 708	116 806	56 435	144 465
Hermetik.	London	1	4	—	—
	Liverpool	1	7	—	—
Laks:	Leith.....	2	5	—	—
	Sum	4	16	—	—
Hermetik. Andre fiske sorter:	London	20	35	5	20
	Liverpool	1	10	—	—
	Grimsby	15	20	—	—
	Hull	13 221	25 968	8 847	16 601
	Newcastle	2 675	6 170	4 274	9 282
	Shields, South .	1	2	2	6
	Grangemouth ..	190	383	124	246
	Leith.....	69	195	46	132
	Lerwick	22	43	11	9
	Stornoway	—	—	4	7
	Sum	16 214	32 826	13 313	26 303

Produkt	Havn	1906		1907	
		Kvantum	Værdi	Kvantum	Værdi
		Cwt.	£	Cwt.	£
Hermetik.	London	5	15	—	—
	Liverpool	23	44	—	—
	Hull	34	70	54	92
	Newcastle	10	24	—	—
	Aberdeen	4	11	—	—
	Lerwick	37	92	26	66
	Stornoway	—	—	15	25
	Sum	113	256	95	183
Oksekjøt:	Hull	5	10	3	5
	Newcastle	20	74	—	—
	Sum	25	84	3	5
Hermetik. Andre kjøtvarer:	London	8	18	—	—
	Cardiff	3	14	30	33
	Hull	10	22	75	129
	Newcastle	58	148	118	295
	Shields, South .	28	42	18	38
	Lerwick	45	88	21	75
	Leith	—	—	3	6
	Stornoway	12	37	—	—
	Sum	164	369	265	576
Tilberedt fisk: klip- fisk, stokfisk, sei etc.	London	2 847	1 998	1 549	1 221
	Liverpool	115	156	12	7
	Hull	162 070	226 693	145 853	209 554
	Newcastle	2 303	2 808	1 184	1 321
	Shields, South .	—	—	7	10
	Bones	—	—	20	10
	Grangemouth ..	1 710	1 966	600	690
	Granton	—	—	514	386
	Leith.....	6 308	7 854	4 378	6 019
	Lerwick	3	7	44	66
	Stornoway	48	46	19	16
	Sum	175 404	241 528	154 180	219 300

Produkt	Havn	1906		1907	
		Kvantum	Værdi	Kvantum	Værdi
		Ton	£	Ton	£
Guano:	Hull	23	147	4	26
Fiskeoljer:		Tun	£	Tun	£
	London	167	3 531	42	1 332
	Liverpool	—	—	47	1 042
	Bristol	—	—	17	438
	Hull	309	5 522	381	7 620
	Manchester ...	6	125	26	332
	Newcastle	1	18	—	—
	Shields, South .	6	108	15	275
	Grangemouth ..	2 671	51 560	917	19 956
	Granton	—	—	6	92
	Leith	—	—	1	17
	Sum	3 160	60 864	1 452	31 104
Sælskind:		Stkr.	£	Stkr.	£
	London	16 507	4 725	16 201	5 296
	Hull	1 105	288	6 648	1 965
	Newcastle	19 194	5 046	23 748	7 579
	Shields, South .	2 015	519	—	—
	Grangemouth ..	3 798	954	—	—
	Leith	637	180	—	—
	Sum	43 256	11 712	46 597	14 840
Hvalbarder:		Cwt.	£	Cwt.	£
	London	245	419	555	1 385
	Hull	3	330	—	—
	Grangemouth ..	440	2 200	41	2 050
	Sum	688	2 949	596	3 435

Tabel IV.

Opgave over de ukentlige tilførsler av sild fra Norge til Hull samt gjennemsnitsprisen i sæsonen 1906—1907.

I ukens som endte	Romsdals- sild	Vaarsild		Østlandssild		Svensk sild	Total ukeimport
		Notsild	Garnsild	Toms.	Fulls		
14. desbr.	22/	—	—	—	—	—	Kasser 7 586
21. "	24/	—	—	—	—	—	6 242
28. "	18/	—	—	—	—	—	5 021
5. januar	30/	—	—	18/	28/3	16/3	20 835
12. "	—	—	—	15/	27/	16/	26 080
19. "	8/3	—	—	8/9	13/	8/3	36 974
26. "	7/	—	—	6/	7/	6/	42 326
2. febr.	—	—	—	6/3	8/6	—	21 759
9. "	—	18/3	—	12/	16/6	—	9 008
16. "	12/6	19/6	—	—	14/6	—	8 098
23. "	—	16/	12/	—	20/3	—	18 070
2. mars	—	14/	15/3	—	18/	—	18 868
9. "	—	9/	6/9	—	—	—	41 584
16. "	—	10/6	—	—	—	—	33 782
22. "	—	7/9	—	—	—	—	28 295
30. "	—	5/	—	—	—	—	28 058
6. april	—	7/3	—	—	—	—	23 091
13. "	—	7/9	—	—	—	—	31 150
20. "	—	8/	—	—	—	—	27 622
27. "	—	7/	—	—	—	—	21 500
4. mai	—	12/	—	—	—	—	12 989
11. "	—	7/	—	—	—	—	18 492
18. "	—	4/6	—	—	—	—	13 995
25. "	—	6/3	—	—	—	—	7 582
1. juni	—	6/9	—	—	—	—	8 643
8. "	—	8/6	—	—	—	—	6 000
15. "	—	9/6	—	—	—	—	4 859
22. "	—	7/3	—	—	—	—	3 180
29. "	—	6/3	—	—	—	—	1 520
							533 209

Av disse 533 209 fragtedes 491 441 i 254 direkte dampskiber og 41 768 med Wilsonlinjen. Til London, Newcastle, Shields og Grangemouth ankom 59 502 cwt. (se tab. 3), hvilket utgjør vel 30 000 kasser.

Tabel V.

Priser paa laks etc. i Hull 1907.

	Laks	Svidde	Ørret	Hummer
	pr. lb.	pr. lb.	pr. lb.	pr. lb.
6. mai	1/10	—	10 $\frac{1}{2}$ d.	—
13. "	1/10	—	8 d.	—
20. "	1/11	—	1/0	—
27. "	1/5 $\frac{1}{2}$	1/3 $\frac{1}{2}$	9 d.	—
4. juni	1/2	9 d.	11 d.	—
10. "	11 $\frac{1}{2}$ d.	10 $\frac{1}{2}$ d.	9 d.	—
17. "	1/0 $\frac{1}{2}$	10 d.	8 d.	—
24. "	1/1	1/0	1/0	—
1. juli	1/3	1/1 $\frac{1}{2}$	10 d.	—
8. "	1/3 $\frac{1}{2}$	1/2	11 d.	1/0
15. "	1/2	1/0 $\frac{1}{2}$	10 d.	—
22. "	1/6	1/3	10 $\frac{1}{2}$ d.	—
5. aug.....	1/4	1/2 $\frac{1}{2}$	—	—

Tabel VI.

Priser paa kveite i Hull 1907.

	pr. stone (7 kg.)		pr. stone (7 kg.)
6. mai	fra 4/3 til 3/4	15. oktbr.	fra 4/7 til 2/9
13. "	" 3/6 " —	21. "	" 4/6 " 2/6
4. juni	" 4/1 " 3/2	30. "	" 3/0 " —
17. "	" 5/3 " 4/0	31. "	" 3/9 " 2/6
18. "	" 4/5 " 2/8	5. novbr.	" 3/0 " 1/6
25. "	" 5/7 " 3/7	8. "	" 4/9 " 2/0
8. juli	" 5/7 " 4/8	11. "	" 3/4 " 2/0
9. "	" 3/6 " 2/6	18. "	" 5/1 " 3/0
15. "	" 4/9 " 4/0	25. "	" 3/10 " 2/9
2. septbr.	" 5/1 " 3/11	4. decbr.	" 5/10 " 3/0
8. oktbr.	" 5/1 " 2/6	10. "	" 5/9 " 3/8

Tabel VII.

Import av fiskeprodukter over Newcastle 1907.

Artikel	Til Newcastles marked	Til indlandet	Total
	Kasser	Kasser	Kasser
Fersk sild	3 653	4 569	8 222
Kveite	296	356	652
Laks	491	2 258	2 749
Hummer og ræker ..	1 411	179	1 590

Vor omsætning av fiskeprodukter paa England i 1907 viser en liten tilbakegang i totalbeløpet sammenlignet med 1906. Men da differansen væsentlig skriver sig fra fersksilden, hvis pris er gjenstand for de værste fluktuationer, har det ikke saa meget at si. De stabilere artikler som hermetik viser en liten, men jevn opgang.

Der blev i aarets løp gjort et forsøk paa regelmæssig tilførsel av Lofotflyndre til Hull. Et herværende norsk firma mottok i tiden fra mai til oktober regelmæssig mindre forsendelser, som opnaadde fra 3 sh. 6 d. til 5 sh. 5 d. pr. stone (7 kg.). Disse priser opnaaes kun for Nordsjøflyndre, som ansees for at være den fineste, og Lofotflyndren skulde altsaa kunne konkurrere med denne. Hvitehavsflyndren er av en meget simplere kvalitet og opnaar paa langt nær ikke saa høie priser. Disse forsendelser kom over Trondhjem. Med en forbedret kommunikation vil der kunne gjøres mer ut av denne trafik.

Wilsonlinjen har tidligere forsøkt at sætte en baat paa Aalesund paa høstparten for at hente kveite, men det blev intet lønsomt foretagende. Nu i 1908 agter imidlertid linjen igjen at etablere denne rute med avgang fra Aalesund lørdag og ankomst til Hull tirsdag eftermiddag med anløp av Moldøen, Florø, Bergen og Stavanger. Der vil desuten bli indsatt et ekstraskib mellem Bergen—Stavanger og Hull, forat ingen forsinkelser skal opstaa. Aalesunds eksportører anbefales at støtte denne rute og indlate sig saa litet som mulig med ekstraskibe; thi det er en selvfølge, at linjen ikke vil opretholde en rute, naar der sættes skib paa siden av dens eget, saasnart der er større partier; thi det er disse, som skal gjøre ruten stabil, lønsom for alle parter, og ikke de smaa tilfældige forsendelser. Det er ogsaa i eksportørernes interesse, at ruten lønner sig.

Sildehandelen.

Importen fra Norge begyndte som sedvanlig med smaa tilførsler av stor sild fra Romsdalen, idet den første forsendelse paa 1 700 kasser ankom 10de desember 1906. Priserne og de tilførte kvanta vil sees av foranstaende tabel III. Tilførslerne avsluttedes 25de juni med et totalkvantum for Hulls vedkommende av 533 209 kasser, for Storbritanniens ca. 560 000 kasser, hvilket er det største kvantum, som nogensinde er tilført det engelske marked av norsk sild. Men utbyttet av denne store eksport har været slet. Dette kommer av flere grunde, som jeg tidligere har gjort opmerksom paa, men som jeg ikke destomindre vil gjenta her.

Prisen er jo avhængig af efterspørselen, og med de erfaringer, som vore eksportører har, vet de meget godt, at efterspørselen nogenlunde kan beregnes og derfra igjen prisen. Overstiger tilbuddet efterspørselen, falder priserne uvaegerligen ned, og der gives ingen grænse for lavmalet. Det vil derfor let indsees, at en tilførsel af f. eks. 30 000 kasser i en uke er ganske ødelæggende, naar man ved, at 15 000 fuldstændig vil dække behovet og gi et rimelig utbytte. Imidlertid ser det ikke ut til, at denne omstændighed skjæknes en tanke, men at det kun gjælder at styrte ind paa markedet saa meget som mulig. Enhver eksportør tænker kun paa at faa sin egen last avsted og byr forresten lykken haanden. Og dog er der her et omraade, hvor samarbeide og mulig kooperation vilde gjøre forretningen solid og næsten fuldstændig bortelinere lykkemomentet. Ti ved kooperation kunde man fuldstændig kontrollere tilførselen ved at dirigere et vist antal dampere til bestemte havne; og viste markedet sig ikke at kunne konsumere al den sild, som stod i laaserne, var det bedre at slippe den end at ødelægge priserne paa fersksild med den, hvis der ikke var andre felter, hvor den kunde anvendes.

Foruten denne overflødige tilførsel i den tid, da efterspørselen er livlig begaar eksportørerne den feil at fortsætte forsendelsen langt utover sommeren, skjønt efterspørselen saa at si er ophört. I mai burde tilførselen reduceres til en brøkdel av, hvad den nu er. — Men intet kan gjøres uten samarbeide. — Risikoen ved fersksildtrafikken ligger ikke i spørsmalet om at finde kjøper; ti kjøper findes altid til et visst kvantum; men deri, at der kommer seks skibe med sild, mens enhver vet, at skal nogenlunde rimelige priser opnaaes, vil tre laster være tilstrækkelige. Kooperation er tidens løsen. Se til Danmark, til Kanada, til Ny Zealand, overalt koopereres der. Skulde det være umulig for den vestlandske sildetrafik?

Det er ingen fordel for kjøperne her, at prisen falder ned; thi derved blir røkt-sild-markedet overfyldt; priserne svinger sterkt, og usikkerhet og hazard sætter sit merke paa hele forretningen. Endvidere bevirker denne ophopning av sild, at meget av den kommer frem i en slet tilstand til konsumenterne, og derved ødelægges litt etter litt markedet.

— Men det er formeget forlangt, at der skal tages hensyn til, hvad der sker i et længere tidsrum.

Forøvrig er det min mening, at fersksildforretningen paa England har seet sine bedste dage. Den sterke utvikling av drivgarnsfisket, hvilket nu foregaar med dampskibe med en betydelig fangstevne, vil bevirke, at megen skotsk sild vil tilføres markedet, en konkurranse, som vi tidligere ikke har behøvet at regne noget videre med. Vore eksportører bør derfor ha øinene aapne for nye markeder for norsk sild, og jeg skal specielt peke paa Rusland, hvor et stort marked maa kunne oparbeides. Likeledes maa Holland og Belgien kunne ta et par laster om uken.

Endvidere bør opmerksomheten henledes paa røkning av silden med specielt henblik paa London-markedet, hvor der omsættes store mængder av denne vare saavelsom av iset sild. 1000 kasser om dagen vil let kunne omsættes der. — Som ordningen nu er, faar London sin sild fra Hull, men derved er forbundet flere ulemper. Det er klart, at silden lider ved den lange jernbanetransport, likesom fragten, ca. 3 sh. pr. kasse, fordyrer silden i en betragtelig grad.

Middelhavslandene konsumerer ogsaa store kvanta av røket sild, likesaa de oversjøiske markeder. Jeg henviser herom til min brochure av 1904, idet jeg der indgaaende behandler spørsmålet.

Paa grund av det store fiske ved Yarmouth og Lowestoft er høstsæsonen for norsk sild saa godt som slut. Man kan nu i denne sæson ikke gjøre regning paa at avsætte mer end nogen hundrede kasser om uken, idet kjøperne opholder sig i Yarmouth, hvor de gjør sine forretninger.

Med hensyn til pakningen av silden kan bemerkes, at der intet er at utsætte paa den for vaarsildens vedkommende, men at den er yderst slet fra Romsdalen og Kristiansand. Silden er gammel i isen, og av denne sidste er der altfor meget. I Kristiansand har jeg personlig været tilstede og forklaret betydningen av en god pakning. Kjøperne vil ha sild og ikke is. I indlandet vil maa ikke ha Kristiansandssilden; thi som regel utgjør silden kun $\frac{2}{3}$ av kassens indhold. Herpaa maa der kunne raades bod ved — som jeg tidligere har foreslaat — at ha et bestemt kvantum i hver kasse.

Hvad kvaliteten angaar, kan det ikke for ofte gjentages, at det gjelder at bringe silden saa fersk som mulig paa markedet. Kristiansands- og Romsdalssilden har røkerne nu et skjævt øie til i det hele,

fordi den som regel er for gammel. Det gjelder for alle eksportører i Norge at erindre, at varen er gammel nok, hvor hurtig den end kommer med de dampskibe, som nu brukes, og det er meningsløst at ligge og holde paa silden i paavente av bedre priser. Der er heller ingen mening i at pakke silden paa mandag for at sende den lørdag. Sild, pakket paa fredag, er fuldstændig gammel nok. Det maa erindres, at fersk sild ingen børsartikel er. Den maa sendes med første skib, som maa være hurtigaaende og indrettet for trafikken. At blande gammel og ny sild sammen paa markedet er ogsaa skadelig. At ligge utenfor og vente er der intet gagn i; thi kjøperne her er saa gløgge, hvor det gjelder at avgjøre sildens kvalitet, at det ikke nytter at forsøke sig med knep.

Hermetik.

Indførelsen av sardiner synes at være i fremgang. I 1904 utgjorde værdien £ 21 393, i 1905 £ 92 812, i 1906 £ 116 806 og i 1907 £ 144 465. Markedet maa sikkerlig kunne utvides i en betragtelig grad, især blandt den bredere del av befolkningen, og hertil vil en virkningsfuld reklame være formaalstjenlig. London maa saaledes kunne bli en meget større konsument, end verdensbyen nu er. Men hovedbetingelsen er, at varen er førsteklasses. Det engelske marked er under det herskende frihandelssystem aapen for konkurransen fra den hele verden. Der kan vrakes og vælges. Som jeg i min rapport i 1905 bemerket, er det av den allerstørste betydning, at det første bekjendtskap, engelske kjøpere gjør med varen, er gunstig; thi engang skuffet vil det være dobbelt vanskelig at trække kjøpere frem igjen. Det er ganske feilagtig, hvis nogen indbilder sig, at det engelske marked sluker alt. Den mindste mistanke om slet vare og daarlig behandling vil skræmme kjøperne bort. Hertil kommer, at engelskmændene i sin almindelighet har en indgrodd mistanke til alt hermetisk. Denne deres mistanke fik betydelig næring ved Jungleaffären i Chicago og de avsløringer, som der fandt sted. En av de største importører i Hull har fortalt mig, at efter den historie var det ham umulig at sælge hermetik i over tre maaneder. For at overvinde denne delvis berettigede aversion og gjøre det engelske publikum tillidsfuld er det derfor nødvendig over hele linjen kun at føre førsteklasses varer.

Forhaabentlig er det nu slut med nedlægning av den tørre, magre vinterbrisling, og derved er allerede et stort skridt gjort til kvalitetens forbedring. Jeg har fra flere konsumenter mottatt klager over, at sardinien var tør og mager og oljen utilstrækkelig og daarlig.

Hvad fiskebolleindustrien angaar, maa det bemerkes, at en forbedring i kvaliteten er absolut nødvendig. Som skibskost er bollerne fuldstændig

i vanry. Man skulde tro, at et maaltid bestaaende av vel tillavet norsk fiskemat som en avveksling blev mottat med glæde av vore sjøfolk, men isteden vækker det deres raseri, og en norsk skibsfører sa mig, at han ikke vilde se norske hermetiske kjøt- eller fiskeboller ombord i sit skib. Hermetikindustrien skader sig selv mest ved at levere saa simple produkter. Fra konsumenter her i landet har jeg ogsaa hørt klager over, at bollerne var blaaagtige, ja i et tilfælde grønlige, og at man maatte lete længe, før man fandt fiskesmak.

Jeg vil ogsaa rope et varsko i en anden retning. Allerede i 1898 gjorde jeg opmerksom paa, at vi intet monopol har paa hermetikindustrien. Dette var foranlediget ved, at der byggedes en hel del smaa-fabrikker uten kapital, som ikke vilde være i stand til at bringe varerne paa verdensmarkedet. Der synes nu igjen at være en tendens til at oprette fabrikker, specielt for sardinfabrikationen, med en minimal kapital, og jeg mener, at disse foretagender har smaa utsigter til at bli lønnende. Hvad sardinfabrikationen angaar, maa det erindres, at der er vældige masser av brisling og sardiner i de fleste have, og at der i de forskjellige lande er bevægelse oppe til utnyttelse derav. Endvidere maa det erindres, at der er en grænse for konsumen av et produkt, som i og for sig er simpelt saaledes som vor brisling, og at denne grænse hurtig naaes. Det er en kjendt sak, at kontrakter om leveranse til kjøbmænd i De forenede stater er blit fragaat, og tapet gaar ut over de norske fabrikanter, som sitter inde med store lagere uten at kunne finde kjøpere.

Nogen konkurrans med den egte sardin kan der ikke egentlig bli tale om; ti de bedre bemidlede vil ha den egte sardin, naar den er at faa, og ikke surrogatet. At det franske sardiniske i de to—tre sidste aar er mislykkedes, har været til held for vore sardiner. Men de egte sardiner vil snart komme paa markedet i langt større mængder end tidligere, idet franske fabrikanter anlægger fabrikker i Algier og Tunis for at kunne utnytte de mængder av den egte sardin i havene deromkring. Den engelske konsul i Tanger gjør i en indberetning engelskmændene opmerksom paa, at der vil kunne gjøres forretninger med sardiner ved anlæg af fabrikker dernede. Likeledes forefindes mængder av den egte sardin i havene omkring Japan, og en mægtig konkurrans kan ventes fra dette land, naar det faar færdig de anlæg, som er under forbere-delse. Importen til Storbritannien av portugisiske og spanske sardiner øker i en betydelig grad, idet de sælges til meget lave priser, og de foretrækkes paa restauranterne, hvor det er et særsyn at træffe et norsk fabrikat.

Utsigterne for vor sardinindustri er derfor ikke saa lyse, som det gir indtryk av, at man paa flere hold tror.

Sild er en verdensartikkel, og jeg har ved flere leiligheter gjort norske

fabrikanter opmerksom paa, at hermetikindustrien burde beskjæftige sig med sild i større utstrækning, end tilfældet nu er. Verdensmarkedet konsumerer sild tilberedt paa forskjellig vis i store mængder. Den engelske marine forbruker betragtelige kvanta røket sild og hyse i daaser, men vi har hittil ikke været konkurransedygtige paa det omraade.

Av forskjellige nedlægninger av sild kan merkes: almindelig kokt sild, sild i tomatsaus, i rækesaus, i ansjossaus, sild à la sardin, preservert rundrøket sild (bloaters), sterk rundrøket sild (røkningens styrke avhængig av de forskjellige markeders krav), torskerogn, røket og kokt, fersk torsk i forskjellige nedlægninger, makrel, stekt aal, kokt og stekt kveite, hvitting, stekt, røkt, nedlagt i carry, hyse, røkt, nedlagt i daaser (finnon haddocks). Alle disse nedlægninger konsumeres av den angelsaksiske race verden over; ti de er kjendt fra hjemlandet. Jeg vil anse det heldig, om de norske hermetikfabrikker vilde lægge sig efter disse produkter og ikke ensidig kaste sig over sardinfabrikationen, idet den — som nævnt — trues fra saa mange kanter, at en overproduktion kan lede til en krise.

Tilberedt fisk.

Prisen paa norsk lange var høsten 1907 omkring £ 26 pr. ton, maksimum £ 26. 10. for den fineste, og disse priser holdt sig til aarets slutning, da de faldt noget, og i mars 1908 kunde bedste kvalitet kjøpes for omkring £ 23. Siden har priserne stadig dalet, og det formenes, at første sort lange for øieblikket kan kjøpes for fra £ 21 til £ 22.

Anden sort staar almindeligvis £ 2 lavere i pris.

Lange-markedet er for tiden adskillig trykket, hvilket har sin grund i de høie priser i de nærmest foregaaende aar, idet mange forbrukere, som spiste lange som dagligdags kost, er blit tvunget til at ophøre dermed og erstatte den med billigere fødevarer. Det tar lang tid at bringe slike kjøpere tilbage igjen.

Hval- og botlenose-olje.

Hvalolje. Indførselen utgjorde i 1907 94 000 tønder. Priserne var meget høie. I januar blev saaledes kvalitet nr. 1 solgt for 23 s. pr. cwt., nr. 4 for 14 s. Disse priser holdt sig utover sommeren, og partier blev solgt for 23 s. pr. cwt. for nr. 1 og 16 s. for nr. 4. I ett eller to tilfælder blev nr. 1 betalt med 24 s. Der var et fald i prisen paa høstparten, og ved juletider betaltes 21 s. for nr. 1 og 15 s. for nr. 4.

Botlenoseolje. Indførselen herav utgjorde ca. 4 000 tønder. Prisen holdt sig i aarets løp omkring £ 32 pr. ton, men efterspørselen var meget liten. Ved aarets slutning betaltes omkring £ 30 pr. ton.

Hull.

Av tabel III vil det sees, at Hull paa alle omraader av fisketrafikken indtar en dominerende plads. Det skyldes to omstændigheter: For det første er Hull i og for sig det bedste marked for norske fiskeprodukter, men dernæst er Hull ogsaa den bekvemmeste havn for Norges transit-handel.

Hvad Hulls fisketrafik angaar, henviser jeg derom til min beretning om trawlfisket. Her skal jeg kun meddele nogen tal, som illustrerer den.

I 1907 blev havnen anløpt af 5 644 trawlere med en nettotonnage av 375 129 reg. tons.

Importen av sild utgjorde	53 029 tons
Tilførslen av trawlfisk utgjorde	77 857 "
— " anden fisk.....	2 363 "
	tilsammen 133 249 tons

Hvad havneforholdene angaar, gjøres der alt for at lette trafikken og drage færdsel til byen. North Eastern Railway Company har netop fuldført en ny kai langs elven, hvorved skibsfarten er gjort uavhængig af tidevandet. Derved undgaar man at maatte ligge ute i floden og vente paa høivandet for at slippe ind i dokkerne, likesom en saadan kai bringer skibets folk mindre bryderi end en overfyldt dok. Kaien har en længde af 2 500 fot. Dybden er ved lavvande 16 fot, saa rutedamperne kan lægge til til enhver tid. Der er venteværelser for passagerer, telegrafstation, rum for bagage, toiletter etc. Togruuterne er utarbeidet i overensstemmelse med dampskibsruterne for at fremme passagertrafikken og lette transporten av let fordærvelige produkter som fisk og frugt. Fisk kan hurtig fra denne kai bringes til fiskemarkedet, og jernbanespor gaar langs hele kaien til lastning for indlandet.

10 bevægelige elektriske kraner, som hver løfter 3 tons, forefindes; likesaa er der vareskjul i hele kaiens længde.

Det er utvilsomt, at denne kai vil øke trafikken, og for vort vedkommende vil den sikkerlig i enhver henseende være meget fordelagtig.

Fra Grimsby, verdens største fiskemarked, sendtes i 1907:	
med jernbane	143 551 tons fisk
eksporteredes	16 842 —
	tilsammen 160 393 tons.

Imidlertid bemerkes, at meget av den fisk, som fiskes af Hull-trawlere, sendes med carriers direkte til London og er saaledes ikke medtat i Hulls statistik.

De britiske fiskerier.

Sildefiskerierne.

De britiske sildefiskerier har i 1907 hat et meget heldig aar med rik fangst og gode priser. Som i min indberetning om Shetlandsfisket omtalt foregaar der nu ogsaa paa dette omraade en forandring og utvikling i fangstmaaten, idet man fra baater og seilfartøier gaar over til dampskibe, som viser sig at gi et langt større fangstutbytte, letbevægelige og mere uavhængige som de er av vind og veirforhold.

A. Det saakaldte tidlige sildefiske ved Shetland og Skotlands vestkyst, som regnes at vare fra 1ste mai til 15de juni, og hvorom jeg med hensyn til detaljer henviser til min tidligere indberetning, gav i 1906 og 1907 følgende utbytte:

Opfisket:		Saltet:		Skibet fersk eller røkt:	
1906	1907	1906	1907	1906	1907
crans	crans	tdr.	tdr.	crans	crans
83 552	76 437	94 574	83 442	7 511	8 257

Av den saltede sild eksporteredes:

til Tyskland:		til Rusland:		til andre lande:	
1906	1907	1906	1907	1906	1907
tdr.	tdr.	tdr.	tdr.	tdr.	tdr.
47 764	29 194	23 304	52 796	2 356	1 299

B. Det store sildefiske paa Skotlands østkyst, Orknørerne, Shetland og Northhumberlandkysten regnes for at begynde 1ste juni og slutte 30te september. Dette fiske var i 1907 usedvanlig vellykket, idet der opfiskedes næsten 300 000 crans mer end i 1906. De herhenhørende tal for 1906 og 1907 er følgende:

Opfisket:		Saltet:		Eksportert:	
1906	1907	1906	1907	1906	1907
crans	crans	tdr.	tdr.	tdr.	tdr.
1 240 466	1 518 821	1 354 470	1 697 602	1 236 777	1 499 919

C. Ogsaa Yarmouthfisket, som foregaar fra oktober til henimot jul, har git et enestaaende utbytte med større fangst og større skibning end nogeninde tidligere. Flaaten bestod av ca. 900 fartøier, hvorav damperne aar for aar utgjør et stadig større tal, og ca. 10 000 skotlændere, kvinder og mænd, deltok i fisket. Silden er av en god kvalitet og passende størrelse, saa den egner sig fortræffelig for skibning i fersk tilstand.

For Yarmouth og Lowestoft er tallene følgende for de fire sidste aar:

	Opfisket			
	1904 crans	1905 crans	1906 crans	1907 crans
Ved Yarmouth.....	398 370	377 330	336 560	500 420
„ Lowestoft	261 540	285 880	242 990	378 700
Sum	659 910	663 210	579 550	879 120

Av det i 1907 opfiskede kvantum saltedes i Yarmouth 389 040 tdr. og i Lowestoft ca. 200 000 tønder. Fra Yarmouth blev endvidere sendt som røkt sild til de oversøiske markeder, Middelhavet og Levanten ca. 200 000 tønder og halvtønder.

Den ferske sild gaar væsentlig til det tyske marked. De nøiagttige tal for Yarmouth haves ikke, men det antages av autoriteter, at eksporten ingenlunde har været den samme som fra Lowestoft, hvorfra der i 1907 blev skibet 273 077 kasser. I denne trade er en hel del norske dampskibe engageret foruten svenske, tyske og engelske. Silden er iset paa vanlig maate.

For hele riket uten Irland er tallene følgende for 1907: Opfisket 2 474 378 crans. Saltet 2 370 084 tønder.

Hertil kommer ogsaa sild, som er landet i Grimsby, Scarborough og Shields, hvorom jeg dog intet statistisk materiale har. En stor del av Grimsbysilden eksporteres fersk til Tyskland, væsentlig over Hamburg, med hvilken by der er daglig dampskibsforbindelse, og det er i virkeligheten denne udmerkede rute, som har skapt hele bedriften.

Det opsving, som det av ovenstaaende vil sees, at de engelske sildefiskerier har hat, har man ogsaa faat føle virkningen av hjemme i Norge. Thi de daarlige priser, som hjemme har trykket fiskerinæringen, skyldes utvilsomt for en stor del, at den engelske sild har trængt vor tilbake paa markederne. Engelskmændene har ogsaa et mer aapent øie for betydningen av at komme i nær berørelse med de utenlandske grosserer og gjør alt for at trække fremmede kjøpere til de store saltepladser. I Lowestoft deltar saaledes en hel del tyskere i fersksildeksporten.

Trawlfisket.

Den mægtige utvikling, dette fiske har hat, staar for os som noget nær en fabel. Men trods engelskmændenes forkjærighet for kjøt er de dog et fiskespisende folk. I enhver familje i alle samfundsklasser spises daglig fisk, enten røkt eller fersk. Derimot spiser de — katholikerne fraregnet — meget litet salt fisk. Dette vældige ferskfiskmarked er ogsaa utnyttet paa alle omraader. Udmerkede kommunikationer paa kryds og tvers har saa at si gjort hele landet til en stor by, der faar sin fisk

senest 24 timer, efterat den er kommet fra sjøen. Fra Grimsby gaar saaledes flere specielle fisketog om dagen til de forskjellige steder i landet.

Det engelske folk har forstaat at beholde dette fiske for sig selv. Det har gaat i spidsen ogsaa paa dette omraade og ikke ladet sig agterut-seile av nogen anden nation. Seil blev hurtig ombyttet med damp, og alle nutidens forbedringer utnyttes. Alt gammelt kastes uvægerlig overbord, saasnart noget nyt og bedre er fundet.

Man vil forstaa, hvilke kapitaler der stikker i denne bedrift, og av hvilken betydning trawlfisket er, naar man hører, at Grimsby og Hull tilsammen har over 1 000 trawldampskeibe. De øvrige fiskebyer følger hurtig efter og øker flaaten ved nybygning. Fangstfelterne utvides. Fra Nordsjøen er de gaat til Island, og nu fisker engelske trawlere i Hvite-havet og har et aapent øie for vore undersøkelser av bankerne utenfor den norske kyst. Engelske trawlere fisker ogsaa paa vestkysten av Irland, i den biskaiske bugt og paa Marokkokysten.

De dampere som er bygget for fisket paa Island, er sedvanligvis av 140 fots længde og hører til de største i flaaten. Da farten paa Island falder noksaa kostbar, er der for tiden en tendens til at vende tilbake til Nordsjøfisket. Til dette fiske behøves baater paa kun 110 fots længde, idet store bunkers ikke er nødvendige, da avstanden til de hjemlige havne er kort. Ei heller er man i Nordsjøen saa utsat for veiret som under Island.

London, Hull og Grimsby er de store centra for fiskeribedriften, London som konsument, Hull og Grimsby som producenter. London forsynes delvis av store selskaper paa 50—60 baater. Disse ligger og fisker i Nordsjøen seks uker hver tur og gaar saa ind for at bli efterseet og faa provisioner. Fisken blir hentet av saakaldte carriers, dampere, som er indrettet specielt for transport av fisken, saa trawlerne ikke behøver at anvende nogen tid paa at bringe den tillands. I spidsen for hvert av selskaperne staar en admiral, som dirigerer trawlerne til de forskjellige fiskebanker og sender carriererne omkring efter fisken. Fortjenesten har været jevn, idet der aar om andet uddeles 10—15 % i utbytte. Hull er sæte for disse kompagnier, hvorav der for tiden findes fire.

For en bedrift som damptrawlfisket er kulpriserne av overordentlig stor betydning. Sedvanligvis pleier trawlerkompagnierne at avslutte kontrakter om leveranse av kul for hele aaret efter en bestemt pris. Denne var for 1907 omkring 9 sh. pr. ton, hvilket ansees for at være rimelig. Imidlertid blev der i slutten av aaret adskillig uro, da kontrakterne skulde fornyes, idet kulkompagnierne forlangte henimot 12 sh. pr. ton for det sidste aars leveranse. Dette vilde for Hull og Grimsby, hvis trawlerflaate forbruker omkring 1 500 000 tons, forøke utgifterne med over £ 200 000. Trawlereierne var derfor uvillige til at fornye kontrakterne og forutsaa

nødvendigheten av at lægge op en hel del av flaaten, idet bedriften ikke vilde lønne sig under slike vilkaar. Herpaa har man imidlertid ikke set noget tegn, idet den hele flaate er paa fiske i 1908, men selvfølgelig bevirker de høie kulpriser en mindre fortjeneste, og en del har vist nok intet overskud. Hertil bidrar ogsaa, at fiskepriserne gjennemgaaende er lave i vaar- og sommermaanederne, idet tilførselen, som er den eneste regulerende faktor, pleier at være jevn og stor. En følge herav har igjen været, at nordmænd i de sidste aar regelmæssig har gjort forretninger med trawlfisk. Idet denne — fornemmelig torsken, som ikke er meget yndet — i første halvaar tilføres i overflod, falder priserne ned, saa den med fordel kan saltes her og føres hjem til Norge for at tørres til klipfisk. Engelskmændene har hittil hat liten erfaring heri, men de synes at ta efter, idet moderne salterier anlægges, likesom flere firmaer tørrer fisken paa egen regning. Der spores ogsaa en bevægelse i retning av en omlægning av bedriften i vaarhalvaaret. Istedentfor is har flere under overveielse at ta salt og flæktere ombord for at salte fisken, efterhvert som den fiskes, for ikke at være avhængig af de lave og lunefulde ferskfiskpriser. Men hvor det gjælder flækning, salting og tørring, skulde nordmændene absolut ha overtaget, og hadde vi tidsmæssige trawlere til at ta fisken, kan jeg ikke indse andet end, at vi paa dette felt skulde være engelskmændene overlegne.

At der ingen tilbakegang er i trawlerbedriften, men stadige utvidelser, viser den omstændighet, at av 135 fartøier, som byggedes ved Humberen i 1907, var ikke mindre end 91 fiskefartøier. De to største trawlere i verden var under bygning ved aarets slutning. De var kontraheret for fransk regning og bestemt for fiske paa Newfoundlandsbanerne. Dimensionerne var $165 \times 25 \times 14$, og de antages at kunne bære 250 tons salt fisk. Dette foretagende er noget nyt, idet Newfoundlandsfisket hittil har været drevet som linefiske.

Det turde være av interesse at kjende værdien og mængden av den i 1907 ilandbragte fisk. De herhenhørende tal er følgende for England og Wales:

Sletvar, pigvar og lign.	157 045	cwt.	£	773 983
Brase, stenbit, sei.....	345 006	"	"	103 763
Torsk	1 946 534	"	"	1 223 827
Hyse.....	2 860 971	"	"	1 483 482
Kveite, lange, kulmule etc.	1 338 575	"	"	1 179 891
Aal, knur, hundehai	299 554	"	"	167 386
Flyndre	968 154	"	"	952 529
Sild	4 439 558	"	"	1 125 920
Makrel	419 233	"	"	186 933

Hvitting, skate, brisling etc.	1 226 392 cwt.	£ 627 261
Hummer, krabbe og østers.....	" "	338 911
	14 001 022 cwt.	£ 8 163 886

I sammenligning med 1906 er dette en forøkelse i kvantum av 1 806 502 cwt. og i værdi av £ 198 654.

For Skotlands vedkommende utgjør værdien for det hele aar £ 3 241 784, en forøkelse av £ 192 057 i sammenligning med forrige aars utbytte. Sildefisket gav i utbytte £ 1 815 519, en forøkelse av 166 356. I vekt utgjorde silden 6 312 328 cwt., hvilket er 1 333 225 cwt. mer end i 1906. Av hyse fiskedes 1 192 458 cwt. til en værdi av £ 533 278, torsk 696 107 cwt. til værdi £ 324 522.

For Irlands vedkommende utgjør værdien for 1907 £ 262 255.

Totalutbyttet av fiskerierne i det forenede kongerike i 1907 utgjør etter dette £ 11 667 925 hvilket er £ 984 667 mer end i 1906.

Disse tal angir fiskens værdi paa landingsstedet. I andre lande er det almindelig at medta værdien av biprodukterne ved ansættelsen av fiskeriernes utbytte. Dette er ikke gjort her. — Ei heller er utbyttet av ferskvandsfiskerierne medtat. Lægger man til ovenstaaende tal værdien av guano, tran, utbyttet av hvalfangsten og ferskvandsfiskerierne vil man utvilsomt som det endelige resultat naa £ 20 000 000.

Man faar et godt indtryk av Londons forbruk av fisk av nedenstaende tal.

Ankommet til Billingsgate (fiskemarkedet) i 1906

	Landværts	Sjøværts
Januar	12 891 tons	4 123 tons
Februar	11 107 „	4 032 „
Mars.....	14 184 „	4 218 „
April.....	13 236 „	3 953 „
Mai.....	13 710 „	5 093 „
Juni	13 830 „	4 762 „
Julii.....	14 715 „	4 458 „
August	14 886 „	5 154 „
September	13 188 „	5 760 „
Okttober	12 615 „	5 906 „
November.....	12 900 „	4 278 „
Desember.....	10 329 „	3 746 „
Tilsammen	157 591 tons	55 483 tons

1907	Landværts	Sjøværts
Januar	13 584 tons	5 484 tons
Februar	11 421 „	4 627 „
Mars.....	14 109 „	6 986 „

1907	Landværts	Sjøværts
April.....	13 469 tons	5 788 tons
Mai.....	13 914 "	5 492 "
Juni	15 959 "	5 470 "
Juli	15 441 "	7 064 "
August	15 306 "	6 676 "
September	12 624 "	7 485 "
Oktober	13 038 "	6 289 "
November.....	13 376 "	5 442 "
Desember.....	11 874 "	4 826 "
Tilsammen	<u>162 115 tons</u>	<u>71 630 tons</u>

Total 1906 .. 213 074 tons

" 1907 .. 233 745 "

Antallet av kasser med laks, ankommet til Billingsgate, London, i 1906 og 1907.

	1906	1907
Januar.....	132 kasser	101 kasser
Februar	725 —	976 —
Mars.....	1 644 —	1 753 —
April.....	1 814 —	1 811 —
Mai.....	2 527 —	2 656 —
Juni	6 851 —	5 675 —
Julii.....	7 302 —	5 287 —
August	3 051 —	4 047 —
September	753 —	483 —
Oktober	39 —	29 —
November.....	55 —	27 —
Desember.....	101 —	37 —
Tilsammen	<u>24 994 kasser</u>	<u>22 882 kasser</u>

Det irske makrelfiske i 1907.

(Beretning fra fiskeriagent **Hans Johnsen**, datert 4de november 1908).

Da der i det sidste er vist adskillig interesse for dette fiske fra norsk side, væsentlig av saltere paa grund av dets betydning for forsyning av det amerikanske marked, men ogsaa av fiskere, turde en liten oversigt over fisket efter irske beretninger kanske paaregne nogen opmerksomhet.

Der er et vaarfiske og et høstfiske. Vaarfisket foregaar fra mars til juni og høstfisket fra september til jul. Saavel vaar- som høstfisket har i de sidste aar været i tilbakegang, som det vil sees av nedstaaende tal:

	Vaarmakrel	Høstmakrel
1896		370 tusen cwts.
1897		260 —
1898		155 —
1899	400 tusen cwts.	220 —
1900	210 —	70 —
1901	260 —	80 —
1902	150 —	90 —
1903	255 —	190 —
1904	250 —	255 —
1905	225 —	275 —
1906	185 —	120 —
1907	135 —	115 —

Imidlertid synes det at være veiret, som alene er skyld i de meget variable resultater. Og da fisket foregaar paa aapne Atlanterhavet, kan man forstaa, at det gjælder at passe sig, naar det ryker op til storm. I indberetningerne gjøres ogsaa opmerksom paa de ugunstige veirforhold, idet veiret har holdt sig vinterlig langt ut paa vaarparten og sommeren. I 1907 blev det først godt veir i juli, men paa 14 dage fiskedes da ogsaa 40 tusen cwts. til en værdi av £ 8—10 000.

I de sidste aar er en stor del av vaarmakrellen saltet for det amerikanske marked, nemlig den, som er fisket efter juni maaneds begyndelse. Den tidligere fiskede gaar fersk til England. Næsten 13 000 tønder saltedes i 1907 i juni. Saltningen fortsattes i juli. En hel del firmaer er engagert i denne trade. To norske galeaser kom til Cleggan, County Galway, hvor de kjøpte makrel og skaffet folk paa stedet godt arbeide ved saltningen av 1 374 tønder. Behandlingen var førsteklasses og tiltrak sig opmerksomhet. I juli gav mange fiskere op makrelfisket, fordi hummer- og laksefisket gav bedre fortjeneste.

I vaarfisket deltok 1 320 irske, 25 engelske, 2 skotske, 60 manske og 68 franske baater.

Franskmandene salter ombord og gaar hjem direkte med makrellen. Der haves ingen opgaver over, hvor meget de fisker, og deres fangst er ikke medtagt i den offentlige statistik; ei heller vites, hvor denne makrel konsumeres. Først i tredje uke av april blev fisket almindelig. Uken, som endte 25de mai, var den bedste, idet der blev fisket 15 164 kasser av 155 baater, hvilket gir en gjennemsnitsfangst av 20.44 kasser pr. baat pr. nat. Som nævnt gaar denne makrel fersk til det engelske marked. Transporten besørges av smaa carriers, som løper til Milford Haven.

Den i de sidste aar fiskede vaarmakrel har været av mindre størrelse end i tidligere aar.

De vigtigste havne er:

Kinsale: Denne havn hadde 65 baater paa fisket. I første halvdel av april fiskedes 1 670 kasser. I de næste to uker fiskedes 12 676 kasser; baatene hadde ca. 25 kasser hver pr. nat. I mai faldt fisket av, og mange sluttet ved maanedens utgang.

I begyndelsen holdt prisen sig i 25 sh. pr. 100 („100“ = 120 stykker); men siden faldt den ned til 15 sh. og 10 sh., og i juni var gjennemsnitsprisen 8 sh. pr. 100.

Baltimore er en af de større havner. Fra 35 til 50 baater fisket derfra. Den bedste gjennemsnitsfangst haddes i uken, som endte 29de juni, nemlig 44.5 kasse pr. baat hver nat. Det største ukekvantum fiskedes i tredje uke av maj, idet 48 baater hadde 5 995 kasser. Prisen var i begyndelsen af fisket 12 sh. 6 d. pr. 100. Den steg til 15 sh. en uke, men faldt saa til 8 sh.

Af andre havner merkes Castletownbere, Valentina, Fenit og North Arran.

Ialt blev der fisket 134 979 cwts. til en værdi av £ 41 459. 8. 1. Til eksport blev saltet 12 876 tønder.

Høstfisket. Officielt regnes dette fiske at vare fra 1ste juli til 31te desember. I dette tidsrum blev der fisket 113 915 cwts. til en værdi av £ 35 304. 7. 5. Det saltede kvantum utgjorde 25 667 tønder. I 1906

fiskedes ca. 3 000 cwts. mer. og værdien var ca. £ 8 000 større. Forskjellen vilde ha været endda betydeligere, om ikke fisket ved County Galway hadde slaat bedre til end vanlig.

Det virkelige høstfiske begynder først i september. Langs den del av kysten, hvor der saltes for det amerikanske marked, nemlig omkring West Cork og Kerry kysterne, var fisket mislykket, hvilket hovedsagelig skyldtes langvarige storme.

Enkelte steder kom baatene ikke tilsjøs mer end 1 dag i uken. Rundt Dumanusbugten var det i virkeligheten kun 9 døgn, at fisket kunde drives uten veirhindring. Notfiskerne gjorde det bedst der, endskjønt hovedmassen fiskes med drivgarn. I Ballinskellig distriktet blev ingen makrel fisket paa grund av uveiret.

Som følge av disse forhold blev der saltet ca. 2000 tønder mindre end i 1906. Da det blev klart, at høstfisket ikke vilde gi det vanlige utbytte, begyndte priserne i Amerika at stige. Midtsommers notertes saaledes 13 til 14 dollars pr. tønde; paa høstparten var prisen i 19 til 20 dollars.

Behandlingsmaaten var i aaret antagelig bedre end tidligere, idet betydningen herav for det amerikanske marked er blit kjendt i distrikterne gjennem de møter, som var holdt for at diskutere gavnligheten av oprettelsen av et offentlig vrakervæsen for irsk fisk.

Den makrel, som fiskedes i juni, var i lav pris, likesaa den, som fiskedes av sildedrivere, idet kvaliteten var daarlig. Dette bevirker, at gjennemsnitsprisen for de 6 maaneder blir lav; men i mange saltningsdistrikter blev der i november og desember betalt fra 10 sh. til 13 sh. pr. 100. Fiskeristyrelsen i Dublin utrustet en baat for at prøve fisket, men resultatet var daarlig.

Makrellen, som fiskes øst av Kinsale, er sedvanligvis for liten for salterne.

I høstfisket deltok 2 008 irske og 3 engelske baater. Der blev saltet ved 32 vær; paa 9 steder var kvantumet over 1 000 tønder.

Beretning om skreifisket i Romsdals amt 1908.

Avgit av utvalgsformanden, N. Williamssen med bidrag av opsynschef Puntervold.

I. Fisket.

1. Fiskets gang.

Fisket, der i almindelighet tar sin begyndelse i Romsdals amt de første dage av februar maaned, hindredes iaar over hele amtet til over midten av februar paa grund av uveir. Der var vistnok før den tid gjort endel forsøk; men redskaperne enten mistedes eller blev saalænge overstaaende i sjøen, at man endog ikke fik erfaring for, om fisk var tilstede eller ei.

Omkring 20de februar bedredes veiret, og der blev gjort nogenlunde bra fangst baade med garn og line, særlig for Romsdal og Søndmør.

I hele mars maaned var veiret gjennemgaaende godt, og fisket slog meget godt til i Romsdals og nordre del av Søndmør fogderi, hvorimot der for Nordmør og søndre del av Søndmør viste sig at være litet fisk tilstede paa fangstfeltet. Veiret var ogsaa gunstig for fisket i april maaned, og den største fisketyngde vedblev at staa utenfor Romsdal og Søndmør, hvor der tildels foregik meget rikt fiske med alle redskaper.

I amtets nordligste og sydligste opsynsdistrikts, henholdsvis Nordsmølen og Sande, maa fisket nærmest siges at være mislykket.

Da fisket var smaat for Kristiansund og Grip, forla endel dampskiber og motorbaater derfra sidst i mars sit fangstfelt til Hustad opsynsdistrikt, nemlig til den saakaldte „Baksbotnen“, hvor der viste sig at være mere fisk tilstede. Der blev trangt paa fiskehavet, saa der opstod stor misnøje blandt de fiskere, der ved havdelingen var tillagt denne havstrækning.

I Borgund opsynsdistrikt, hvor alt var ordnet for fisket med opsyn, utvalg og vedtægter m. v. foregik iaar intet skreifiske, da indsig ikke forekom i Borgundfjorden.

Fisket sluttet omtrent for hele Søndmør i de første dage av april. Ved den tid flyttet endel fiskedampbaater fra Ålesund til Onahavet, hvor der endnu fiskedes ganske godt til omkring 10de april.

I midten av denne maaned avsluttedes fisket ogsaa for Nordmør og Romsdals fogderi.

2. Utbyttets anvendelse m. v.

Fiskepartiet, 6 708 000 skrei, er saltet til klipfisk.

Av Leverpartiet, 23 550 hl., er 22 855 hl. anvendt til 10 487 hl. dampmedicintran. Av 695 hl. lever er tilvirket andre transorter.

Til guanofabrikation solgtes 5 860 000 skrehoder, og til forbruk av fiskerne hjemme medgik 848 000 stkr.

Av skrei medgik til hjemmeforbruk 24 100 stkr. til en værdi av kr. 10 555.00.

Gjennemsnitsvegten av 100 sløiet garnfisk var 280 kg. og av linefisk 265 kg.

Leverens fetprocent var gjennemsnitlig 48.

3. Hvad slags redskaper benyttet.

Tab. I.

Fogderi	Garn	Line	Snøre	Baade garn og andre redskaper	Baade liner og snører	Tils. antal mand
	mand	mand	mand	mand	mand	
Nordmør ...	628	1 891	439	665	75	3 698 md.
Romsdal ...	1 321	198	207	314	15	2 055 "
Søndmør ...	1 119	1 429	689	1 905	229	5 371 "
						Amtet: 11 124 md.

4. Fangstmaate.

Med garn er opfisket 4 132 000 stkr. skrei

" line — 2 280 000 —

" snøre — 296 000 —

5. Efterretningsvæsenet.

Efterretningsvæsenet virket i den første tid av fisket ikke saa sikert og hurtig som ønskelig.

Indberetningerne fra opsynet om fisket her i amtet har tidligere foregaat pr. post, og det lot til, at hverken opsynsbetjentene eller tele-

graf- og telefonpersonalet var fuldt fortrolig med den nye ordning om at sende indberetningerne pr. telegraf og telefon. I den sidste del av fisket var det jo upaaeklagelig.

Hver onsdag og lørdag avsendtes fra Kristianssund telegram om fiskets gang og kvantum til opslag paa følgende steder:

Kristiania, Bergen, Florø, Moldøen, Kalvaag, Aalesund, Molde, Kristiansund, Trondhjem, Valdersund, Bessaker, Rørvik, Stenkjær, Namsos, Bodø, Svolvær, Stokmarknes, Harstad, Tromsø, Hammerfest, Vardø og Vadsø.

II. Fiskerne, farkoster, fangsten, priser, værdi.

Tab. II.

Antal fiskere, farkoster, og kvantum skrei i de forskjellige opsynsdistrikter, fogderier og amtet.

Fogderi	Opsynsdistrikts navn	Antal farkoster og besætning								Til-sam-men antal mand	Fangst av skrei
		Dampskib	Besætning	Motorbaater	Besætning	Seilskoter	Besætning	Aapne baater	Besætning		
Nordmør	No:dmølen	—	—	1	6	1	6	270	914	926	210 000
	Vestsmølen	—	—	1	12	—	—	246	839	851	345 000
	Kristiansund—Grip	15	402	11	181	—	—	74	512	1 095	560 000
	Honningsø—Aarsbog	—	—	20	282	—	—	81	544	826	311 000
Romsdal	Hustad	1	8	42	238	—	—	38	239	485	360 000
	Bud—Bjørnsund ...	—	—	111	755	1	5	48	259	1 019	664 000
	Ona	—	—	84	522	—	—	6	29	551	750 000
Søndmør	Ulla	—	—	102	659	1	6	2	6	671	770 000
	Vigerø	2	18	121	645	24	117	1	4	784	644 000
	Aalesund	53	680	44	306	—	—	16	64	1 050	830 000
	Giske	—	—	84	525	16	88	25	60	673	424 000
	Ulstein	4	51	33	218	15	154	25	182	605	465 000
	Herø	—	—	42	247	12	88	171	712	1 047	295 000
	Sande	—	—	14	65	2	11	92	465	541	80 000
	For amtet	75	1 159	710	4 661	72	475	1 095	4 829	11 124	6 708 000

Tab. III.

Fangstmængde, gjennemsnitspriser og værdi fogderivis.

Fogderi	Fangstmængde	Gjennemsnitspriser	Værdi	Samlet værdi
Nordmør	Skrei 1 426 000 stkr.	Kr. 36.00 for 100 sleiet skrei	Kr. 513 360.00	
	Lever 4 154 hl.	" 15.00 pr. hl.	" 62 310.00	
	Rogn 1 670 "	" 19.00 —	" 31 730.00	Kr. 620 400.00
	Hoder 1 300 000 stkr.	" 1.00 for 100 stkr.	" 13 000.05	
Romsdal	Skrei 1 774 000 stkr.	Kr. 42.00 for 100 sleiet skrei	Kr. 745 080.00	
	Lever 7 815 hl.	" 16.00 pr. hl.	" 93 040.00	
	Rogn 1 905 "	" 16.00 —	" 30 480.09	Kr. 885 250.00
	Hoder 1 110 000 stkr.	" 1.50 for 100 stkr.	" 16 650.00	
Søndmør	Skrei 3 508 000 stkr.	Kr. 48.00 for 100 sløiet skrei	Kr. 1 508 444.00	
	Lever 13 581 hl.	" 15.00 pr. hl.	" 203 715.00	
	Rogn 6 548 "	" 13.00 —	" 85 124.00	Kr. 1 838 683.00
	Hoder 3 450 000 stkr.	" 1.20 for 100 stkr.	" 41 400.00	
For amtet:				Kr. 3 344 333.00

III. Administrationen vedkommende.

(Av opsynschef Puntervold).

Opsynet trådte iaar ikraft for hele amtet 2den februar. For Søndmør og Romsdals fogderier hævedes opsynet 8de april, for Nordmørs fogderi 11te april.

Amtet blev iaar inddelt i 14 opsynsdistrikter, hvis utstrækning m. m. vil sees av tabellen. Da der iaar var sløifet 2 opsynsbetjenter i Nordmør, blev til Hustad lagt Ersholmen. Aarsbogen og Honningsø distrikter, der før var 2, blev slaat sammen til ét. Likesaa Ind- og Vestsmølen. I Romsdals fogderi kom desuten et helt ny distrikt til, nemlig Ona, hvor der før intet opsyn har været. Bud, Bjørnsund og Akerø (Gossen) blev derfor slaat sammen til ét opsynsdistrikt. At forenkle distrikterne end yderligere ville være uheldig paa grund av distrikternes allerede store utstrækning og vilde medføre betydelig forsøkede utgifter til reiser for indhentelse av fiskeoppgaver.

Av tabellen vil sees, at opsynsdistrikterne Ulsten, Giske, Aalesund og Vigra blev slaat sammen til ét fællesdistrikt; til næste aar kommer antagelig ogsaa Herø til at indgaa i dette fællesdistrikt. Fællesdistrikt var foruten dette Ona og Bjørnsund samt Herø og Sandø. Forøvrig var

distrikterne hver for sig med sine egne vedtægter. Det vanskeligste for alle at komme til enighet om var havgrænsen mellem distrikterne, idet hvert distrikts ønsket saa meget hav som mulig. Havgrænsen mellem amterne Søndre Trondhjem og Nordre Bergenhus burde nærmest opträkkes af herredsstyrerne i grænseherrederne. Iaar maatte der av den ene „part“ i saken opträkkes en vilkaarlig linje, mot hvilken der jo muligens kunde tænkes reist indvendinger. Nogen saadan blev der dog iaar ikke reist; men specielt for grænsen mot Nordre Bergenhus, hvor som bekjendt en anden torskefiskerilov er gjældende, er det nødvendig at faa grænsen fast optrukket, da fiskerne fra begge amter her fisker klos indpaa hinanden.

Forøvrig var der over det hele amt kun en mening om, at den nye lov betegnet et betydelig fremskridt med hensyn til ordenen paa havet. Det var specielt trækningstiden og forbudet mot natträkning, man var fornøiet med, og ikke at forglemme adgangen til at avfatte sine egne vedtægter. Det viste sig, at dette skjærpet interessen for loven og for dens overholdelse. Det viste sig, likeledes, at tilsynsmændene, der hver især blev overrakt et utnævnelsesdokument, ofte ikke undsaa sig for at anmeldte forseelser; specielt var dette tilfælde paa Søndmør. Om end jeg fuldt ut forstaar at vurdere den overordentlig moralske betydning, et opsynsdampsbib vilde ha, selv om det skulde trafikere hele amtets kyst, vilde det dog være faafængt at ha 5—6 opsynsdampsibar, naar ikke fiskerne kontrollerte hinanden indbyrdes. Av tabellen vil sees, at tilslutningen til valg av tilsynsmand har været særdeles stor, idet der nemlig er valgt 1 tilsynsmand for hver 8de farkost eller 1 tilsynsmand for hver 44de mand. Ønskelig at interessen vilde holde sig oppe, ti tilsynsmandsinstitutionen er det grundlag, hvorpaa hele loven er bygget, og den vilde ogsaa være den mest ideelle maate, hvorved uordener paa havet kunde forebygges, naar kun fiskernes interesse kunde vækkes saaledes, at en tilsynsmand ikke blev boykottet, naar han gjorde sin pligt. Jeg medgir, at der inden fiskernes egen kreds maa herske streng disciplin og sterke moralske principper, skal loven virke efter sin bestemmelse under den nuværende ordning av opsynet uten opsynsfartøi, hvis moralske betydning, jeg tror, vanskelig kan overvurderes. Forholdene paa havet er nemlig høist forskjellige inden de forskjellige distrikter. Inden enkelte trænges saavist intet opsynsdampsbib, men inden andre igjen, og her kom i tilfælde opsynsfartøiet til at virke, kunde det være meget paakrævet.

Forbuddet mot at ha redskaper staaende ute i søndagsdøgnet vakte paa Nordmør megen motstand. For Kristianssund blev der søkt om og erholdtes tillatelse til at ha redskaper staaende ute i søndagsdøgnet for den Kristiansunds opsynsdistrikt tillagte havstrækning. Herom er likeledes indsendt ansøkning av Aarsbogen og Honningsøens utvalg.

I. Politivæsenet.

Der blev iaar ilagt bøter til et samlet beløp av kr. 1 033.00, alt til statskassen. Bøternes antal var 65.

Drevet fiske uten merke, § 7	7
For tidlig trækning, § 16	9
Beskadigelse av andenmands redskap, § 21 a	2
Undlatelse av heisning av signal for sammenviklede redskaper, § 16 c	2
Ulovlig sætning paa snøregrund efter 20de mars, § 16	1
Ulovlig ankring, § 24	1
Overstaaende redskaper paa søndage, § 25	42
Nedsætning av andenmands redskap, § 20	1
Sætning urettig vej, § 16	1

Tilsammen 66, idet en blev ilagt en bod for 2 forseelser. Desuden blev 12 uavgjorte saker overlevert til distrikternes ordinære myndigheter, da opsynet hævedes.

2. Havnevæsenet.

Smølen. Der blev iaar indsendt ansøkninger om ringer i Dyrnesvaagen. Likesaa blev der ansøkt om ringer og en stake i sundet mellem Langø og Kjønø (Aarsbogen opsynsdistrikt). Fra Grip fremkom sterke ønsker om at faa havnen indenfor den nordre molo opmudret. Fra Ona indsendtes andragende om bygning av en molo.

3. Ulykker.

Under fisket omkom 2 mand, nemlig stuerten paa en fiskedamper fra Aalesund, der faldt overbord og druknet ved indseilingen til Aalesunds havn. Den anden omkomne var en fisker fra Borgund. 22de februar var der sterk kuling med høi sjøgang. En sjøskavl kastet doryen hvori 2 mand holdt paa at trække line rundt. Den ene bjergedes, mens den omtalte fisker fra Borgund druknet. Doryen fandtes islandrevet paa Vigra. Den omkomne efterlater sig hustru og 1 barn. Han var ikke livsforsikret eller medlem av Søndmørsfiskernes selvhjælpsforening.

Sundhets tilstanden var under fisket meget god.

Adskillige emissærer reiste under fisket, specielt i Romdal og Søndmør, omkring og holdt opbyggelsesmøter.

4. Opsynsdistrikter

Tab. IV.

Opsyns-distrkt	Merkedistrikt	Høieste belæg				Antal mand	Distrikt (fælles — enkel)
		Damp-skiber	Motor-fart.	Skøi-ter	Baater		
Sandø	X: Sandø herred og tilgr. dele av Vanelven	—	14	2	92	533	
Herø	S: Gurskøs nordside, Skorpen, Nerlandsøs sydside, Bergsøs syd-side, Leinøens syd-side, Herø og Nøtø K: Leinesøens vestside, Bergsøs øst- og nord-side, Runeø, Skotholmen og Nerlandsø. R: Runde og Guksør	—	42	12	171	1 047	
Ulstein	B: Bølandets nord- og østside. U: Hele Ulsten	4	33	15	25	605	
Giske	G: Alnes, Furkenholmen, Valkvæd, Støbak, Godø og Dyb. Z: Giske, Giskegjære, Giskeødegaard	—	84	16	15	660	
Aalesund	A: Aalesunds by	51	44	—	11	967	
Vigra	V: Valderø. W: Vigra	2	121	25	1	784	
Ulla	L: Lepsø. H: Haramsø. F: Flemø. M: Fjørtoftø og Myklebust	—	102	1	2	551	
Ona	O. Ona og Husø. S: Sandø, Harø, Orten, Sæterø, Gaasø, Finnø og Marø	—	84	—	6	551	
Bjørnsund	B: Bud. F: Bjørnsund. A K: Akerø (Gossen)	—	210	1	48	1 012	

og merkedistrikter.

Fogderi	Havgrænsen mellem distrikterne	Opsynsbetjent	Antal tilsynsmænd	Opsynsstation
Søndmør	Mot N. Bergh. amt: Utenfor skjærgården, Simonnes fri av Bastenes, misv. NW	Lensmand Widsteen	15	Sandshavn
Søndmør	Mot nordost: Røvdehornet over vestpynt av Rundø, misv. $N^1/2W$	Gaardbruker N. Wiig	22	Fosnavaag
Søndmør	Mot sydvest: Røvdehornet over vestpynt av Rundø, misv. $N^1/2W$	Lensmand Moldenes	12	Hareid
Søndmør		Gaardbruker Knut Gaaseide	18	Giske
		Kaptein Edw. Larsen	12	Aalesund
Søndmør	Mot nordost: Hildrehesten over østpynten av Lepsø, misv. $NW^{1/4}N$	Gaardbr. R. Svindseth	23	Gjøsundsæter
Søndmør	Mot nordost: Grøfjeld over høieste Fjortofto ¹⁾	Gaardbruker Johan Hoff	17	Ullahammer
Romsdal		Gaardbruker Knut Rakvaag	14	Ona
Romsdal	Mot nordost: Jendemsfjeld over vestlige pynt av Bud, misv. $NtW^{1/2}W$	Sersjant M. Hoemsnes	24	Nordre Bjørnsund

¹⁾ Denne grænse er dog ikke fastsat som endelig.

Opsyns-distrkt	Merkedistrikt	Bøieste belæg				Antal mand	Distrikt (fælles — enkel)
		Damp-fart.	Motor-fart.	Skøi-ter	Baater		
Hustad	M: Male og Vikene. J: Julshavn, Storholmen, Teistklub og Skotheim. D: Drogen, Sundet og Bergset	1	42	—	39	594	
Aarsbogen og Honningsøen	N: Langø, Honningsø, Ramsø, Kjønø, Langbæk og Hasselø. U: Sandø, Lysø, Rangø, Haaholm og Gedø. A: Strømsholm, Hulvaag, Skarvø, Aarsbogen, Vevang, Smørholm, Langø og Ørø	—	20	—	81	801	
Kristiansund	K: Kristiansund, Skorpen, Meloen, Meldalsholmen, Bruns- viken og Flato. Ø: Sveggen, Røeggen, Eskildsø og Øksenvaagen. G: Grip	15	11	—	74	1 070	
Vest-Smølen	L: Hallero, Lyngvær, Solvær, Rotvær, Sandvær, Joøen, Krogsøen, Garsøen og Kjeøen. R: Ringsø, Spilvalen, Tranø, Sveø, Gjøen, Gjøstølen, Kalvøen, O: Odden—Klakken. V: Raakholmen—Kvaløen	—	1	—	246	826	
Nord-Smølen	S: Stensund—ytre Rokvaag. H: Hopen—Øien. W: Veiholmen. B: Bratvær. D: Dyrnes	—	1	1	270	901	
Tils.: 14	37	73	809	73	1 081	10 920	3

Fogderi	Havgrænsen mellem distrikterne	Opsynsbetjent	Antal tilsynsmænd	Opsynsstation
Romsdal	Mot nordost: Midten av Harstadfjeld over Kvitholmen fyr, misv. NWtN	Gaardbruker Hans Ekren	14	Farstad
Nordmør	Mot sydvest: Midten av Harstadfjeld over Kvitholmen fyr, misv. NWtN Mot nordost: Vestligste kant av Bremneshattan over vestkanten av Møstbjørnen	Gaardbruker Jakob Mork	17	Langø
Nordmør	Mot nordost: Grip kirke over Sildevaagnesaasen, misv. N	Furer O. Gustad	15	Kristiansund
Nordmør	Mot nordost: Dyrnestuen over sundet mellem store og lille Kvalø, misv. NW	Kommandersersjant Grimsmo	33	Dyrnes
Nordmør	Mot Søndre Trondhjems amt: Tusternfjeldet over Kvitholmen (ved Smølen), misv. NtO $\frac{1}{4}$ O	Gaardbruker J. Lilenes	17	Veiholmen
			14	248

IV. Utvalgene.

1. Fortegnelse over de i 1908 valgte utvalgsmedlemmer med supplanter.

A. Nordmør fogderi.

I Nordsmølens opsynsdistrikt.

Utvalgsmedlemmer:

Garnbruker	Karl Levanger	Adr. Veiholmen.
—	Ole G. Lillenes	” Vestsmølen.
Linebruker	Johan E. Utheim	” Do.
—	Peder T. Dyrnes	” Do.

Supplanter:

Garnbruker	Ove O. Vikan	Adr. Veiholmen.
—	Peder H. Remundset	” Do.
Linebruker	Anders O. Furu	” Vestsmølen.
—	Anders T. Kruse	” Bratvær

I Vestsmølens opsynsdistrikt.

Utvalgsmedlemmer:

Garnbruker	Johan A. Raaket	Adr. Vestsmølen.
—	Johan G. Karlsholm	” Sørsmølen.
Linebruker	Kristian E. Lyngvær	” Hallerøen.
—	Martin E. Stensø	” Odden.

Supplanter:

Garnbruker	Jonas Ringsøen	Adr. Sørsmølen.
—	Johan I. Stensønes	” Vestsmølen.
Linefisker	Johannes J. Stølan	” Odden.
—	Magnus K. Tranø	” Sørsmølen.

I Kristianssund—Grip opsynsdistrikt.

Utvalgsmedlemmer:

Garnbruker	Peder L. Sørvik	Adr. Sveggensundet.
Linebruker	Kristian E. Grip	” Grip.
—	Even O. Birkestrand	” Frei.
—	Rasmus Aakvik	” Kristianssund.

Supplanter:

Garnbruker	Andreas J. Grip	Adr. Grip.
—	John J. Solbakken	” Sveggensundet.
Linebruker	John Lervaag	” Kristianssund.
—	Olaf Ludvigsen	” Do.

I Honningsø—Aarsbogen opsynsdistrikt.

Utvælgsmedlemmer:

Garnbruker	Peder J. Tøvik	Adr. Lysøen.
—	Knut A. Raugø	" Do.
Linebruker	Ole N. Herskedal	" Vevang.
—	Johannes T. Ingeborgvik	" Kjønøs

Suppleanter:

Garnbruker	Nikolai O. Herskedal	Adr. Vevang.
—	Hans Bogen	" Kjønøs.
Linebruker	Paul S. Hage	" Lysøen.
—	Knut O. Aarsbog	" Vevang.

B. Romsdals Fogderi:

I Hustad opsynsdistrikt.

Utvælgsmedlemmer:

Garnbruker	Ingebright O. Hustad	Adr. Hustad.
—	Sivert I. Sunde	" Ersholmen.
Linebruker	Sivert H. Farstad	" Julshavn.
—	Peder G. Vikene	" Bud.

Suppleanter:

Garnbruker	Nils A. Sunde	Adr. Ersholmen.
—	Oluf Teistklub	" Julshavn.
Linebruker	Markus E. Nerland	" Hustad.
—	Peder O. Sunde	" Ersholmen.

I Bud—Bjørnsund opsynsdistrikt.

Utvælgsmedlemmer:

Garnbruker	Matias J. Bjørnsund	Adr. Bjørnsund.
—	Ole E. Rød	" Akerø.
Linebruker	Ludvig H. Kleppen	" Bud.
—	August M. Hammerø	" Do.

Suppleanter:

Garnbruker	Ole K. Bjørnsund	Adr. Bjørnsund.
—	Ole P. Rinderø	" Do.
Linebruker	Anders R. Frisnes	" Bud.
—	Magnus R. Bjørnsund	" Bjørnsund.

I Ona Opsynsdistrikt.

Utvælgsmedlemmer:

Garnbruker	Peder O. Husøen	Adr. Ona.
—	Olaus O. Raknestangen	" Do.
Linebruker	Knut P. Gaasø	" Finnø.
—	Larl K. Røsok	" Harø.

Suppleanter:

Garnbruker	Peder I. Misund	Adr. Ona.
—	Anders H. Finnø	” Finnø.
Linebruker	Lars J. Morsund	” Harø.
—	Nils O. Ona	” Ona.

C. Søndmør fogderi.

I Ulla opsynsdistrikt.

Utvælgsmedlemmer:

Garnbruker	Nils N. Aakre	Adr. Harham.
—	Ole K. Flem	” Flemsøen.
Linebruker	Knut O. Otterlei	” Fjørtoft.
—	Mikal O. Farstad	” Kjærstad.

Suppleanter:

Garnbruker	Nils H. Sæt	Adr. Kjærstad.
—	Olaus O. Fjørtoft	” Fjørtoft.
Linebruker	Severin K. Ullahammer	” Harham.
—	Knut J. Longva	” Flemsøen.

I Vigerø Op synsdistrikt.

Utvælgsmedlemmer:

Garnbruger	Knut E. Valderhaug	Adr. Valderøen.
—	Ole O Rørvik	” Vigerøen.
Linebruker	Joakim J. Valderhaug	” Valderøen.
—	Nils O. Synnes	” Vigerøen.

Suppleanter:

Garnbruker	Johan N. Roald	Adr. Vigerøen.
—	Kristen E. Valderhaug	” Valderøen.
Linebruker	Hans P. Blindem	” Vigerøen.
—	Martinus H. Nordstrand	” Valderøen.

I Aalesunds opsynsdistrikt.

Utvælgsmedlemmer:

Garnbruker	Agne Valderhaug	Adr. Storgaten, Aalesund.
—	T. Rønstad	” Aalesund.
Linebruker	Mads Nakken	” Do.
—	Peter Skarbøvik	” Do.

Suppleanter:

Garnbruker	Kristofer Kvalsund	Adr. Aalesund.
—	Hans Godø	” Do.
Linebruker	Severin Kalvø	” Do.
—	Karl Kongshaug	” Do.

I Borgund opsynsdistrikt.

Utvælgsmedlemmer:

Garnbruker	Ole O. Hessen	Adr. Aalesund.
—	Andreas Vasset	" Do.
Linebruker	Johan J. Furmyr	" Spjelkavik.
—	Jørgen Veibust	" Vefsund.

Suppleanter:

Garnbruker	Laurits Nørve	Adr. Aalesund.
—	Albert Slitting	" Do.
Linebruker	Ole P. Skjong	" Do.
—	Ole A. Hlaten	" Do.

I Gidske opsynsdistrikt.

Utvælgsmedlemmer:

Garnbruker	Johan Hagerup Giskegjære	Adr. Giske.
—	Ole J. Godø	" Godø.
Linebruker	Lars J. Alnes	" Alnes.
—	Jørgen Halse	" Do.

Suppleanter:

Garnbruker	Rasmus Melle	Adr. Furholmen.
—	Peter Eidsnes	" Giskeødegaard.
Linebruker	Peter K. Alnes	" Alnes.
—	Nils Liadal	" Furholmen.

I Ulstein opsynsdistrikt.

Utvælgsmedlemmer:

Garnbruker	Rasmus H. Gardshol	Adr. Ulstein.
—	Olaf A. Ytreflø	" Do.
Linebruker	Elias E. Hareide	" Hareid.
—	Lars R. Brandal	" Brandal.

Suppleanter:

Garnbruker	Lars O. Dimmen	Adr. Ulstein.
—	Sigvald O. Haakonsholm	" Do.
Linebruker	Elling J. Bjaastad	" Hareid.
—	Olaf T. Nedrelid	" Hjørungavaag.

I Herø Opstadsdistrikt.

Utvælgsmedlemmer:

Garnbruker	Rasmus S. Moltu	Adr. Moltustranden.
—	Gunder H. Rundø	" Rundø.
Linebruker	Gerhard J. Reinø	" Fosnavaag.
—	Olai Nygjærde	" Leinøen.

Suppleanter:

Garnbruker	Paul J. Rundø	Adr. Rundø.
—	Knut C. Moltu	” Moltustranden.
Linebruker	Johannes A. Berge	” Leinøen.
—	Mons P. Kvalsvik	” Fosnavaag.
I Sande opsynsdistrikt		

Utvalegsmedlemmer:

Garnbruker	Bernt Skokset	Adr. Gjærsviken.
—	Per P. Gurskevik	” Sandshavn.
Linebruger	Sevrin Helland	” Do.
—	Matias Bringsvorhaug	” Do.

Suppleanter:

Garnbruker	Olai Hatlebrække	Adr. Bringsvorhaug.
—	Peter Skokset	” Gjærsviken.
Linebruker	Olaf Sætre	” Sandshavn.
—	Rasmus Vaage	” Do.

2. Vedtægterne.

Vedtægter

om skreifisket i opsynsdistrikterne Aalesund, Vigerø, Giske og Ulstein, der av opsynet er anordnet som fællesdistrikt, fastsatte av utvalgene den 16de februar 1908 i henhold til § 16 i lov av 1ste juli 1907.

1. Trækning av redskaper skal i februar maaned ikke paabegyndes før ved solens opgang og efter den tid til fiskets slut en halv time før dens opgang, regnet efter Florø tid.
2. Trækning av redskaper skal under hele fisket ophøre ved solens nedgang, regnet efter Florø tid.
3. Farkoster, der bruker garn, skal under sætning af disse føre et merke herpaa i foreenden av farkosten — et klædningsstykke paa en stang.

NB. Det av opsynet anordnede signal paa, at man har andres redskaper indviklede i sine egne, er, at en oljetrøie eller lignende føres agterut.

4. Redskaperne skal merkes paa følgende maate:

Et garnbruks vestre ende skal være merket med en saakaldt „nab“ bakerst i dablet og for linebruks vedkommende skal vestre ende av sætningen være merket med flag paa bøiens stang.

5. Bruk av net, trawl og dermed likeartet redskap skal for hele fisket være forbudt til fangst av skrei i Aalesund, Vigerø, Giske og Ulstein opsynsdistrikter.

6. Sætning av garn maa ikke paabegyndes før kl. 12 middag.
7. Dagen før søn- og helligdag skal trækning av redskaper være tillatt indtil kl. 12 midnat.
8. Grænsen paa havet mellem fællesdistrikter Aalesund, Vigerø, Giske og Ulstein paa den ene side og fællesdistrikter Herø og Sande paa den anden bestemmes ved medet „Røvdehornet over Vestpynten av Rundø“. Kompasstrek misv. $N^{1/2}V$.
9. Grænsen paa havet mellem fællesdistrikter Aalesund, Vigerø, Giske og Ulstein og Ulla opsynsdistrikt bestemmes ved medet „Hildrehesten over Østpynten av Lepsø“. Kompasstrek $NV^{1/4}N$.

Disse vedtægter, hvis overtrædelse i henhold § 16 i lov av 1ste juli 1907 straffes med bøter, trær i kraft 2 dage, efterat de paa behørig maate er bekjendtgjort paa vedkommende steder.

Aalesund den 17de februar 1906.

N. Williamssen,
utv.formand.

Vedtægter

om skrifisket i Honningsø—Aarsbogens opsynsdistrikt, fastsatte av utvalget den 27de februar 1908 i henhold til § 16 i lov av 1ste juli 1907.

1. Trækning av redskaper skal ikke paabegyndes før til nedenfor fastsatte tider:

Fra 1ste til 15de februar kl. 8 morgen. Fra 16de februar til fiskets slut ved fyrenes slukning om morgenens. Forsaavidt veir eller strømforholde gjør det nødvendig, er det tillatt at trække redskaper 1 time tidligere end nævnt.

2. Trækning av redskaper skal ophøre om aftenen, naar fyrene tændes. Paabegyndt trækning av garn kan dog fortsættes, til den er tilendebragt.

Dagen før søn- og helligdag skal trækning av redskaper være tillatt indtil kl. 12 midnat.

3. Garn- og linesætningers vestile skal være merket med en til ende vakerne fløi fæstet vidje eller taugende. Midtilen merkes med 2 vidjer eller taugender, fæstet til endevakeren.
4. Garn skal utsættes i retning fra vest mot øst, naar strøm ikke hindrer dette. Brukes kun en ile paa garnsætninger, skal denne være anbragt paa vestre ende av sætningen.
5. Linesætninger skal utsættes fra sydvest i nordøstlig retning.
6. Trækning av redskaper skal, naar intet derfor er til hinder, ske fra den saakaldte bakende.

7. Bruk av not, trawl og dermed likeartet redskap til fangst av torsk skal være forbudt paa den opsynsdistrikts tillagte havstrækning.
8. Grænsen paa havet mellem opsynsdistrikts Honningsø—Aarsbogen og Hustad opsynsdistrikt er medet „Midten av Harstadfjeld over Kvitholmen fyr“. Kompasstrek NWtN misv.

Overtrædelse av disse vedtægter straffes i henhold § 16 i lov av 1ste juli 1907 med bøter.

Disse vedtægter trær i kraft 2 dage, efterat de er bekjendtgjort paa behørig maate paa vedkommende steder.

Kristiansund den 28de februar 1908.

N. Williamssen,
utv. formand.

Vedtægter

om skreifisket i opsynsdistrikterne Bud—Bjørnsund og Ona, der av opsynet er anordnet som fællesdistrikt, fastsatte av utvalgene den 24de februar 1908 i henhold § 16 i lov av 1ste juli 1907.

1. Trækning av redskaper skal ikke paabegyndes før til nedenfor fastsatte tider:

Fra	1ste til 15de	februar	kl. 8 $\frac{1}{2}$	morgen
„	16de - 28de (29de)	—	„ 8	--
„	1ste - 15de	mars	„ 7 $\frac{1}{2}$	--
„	16de - 31te	—	„ 7	--
„	1ste - 15de	april	„ 6	--

2. Trækning av redskaper skal ophøre om aftenen, naar fyrene tændes.
2. Ved trækning av 3 nætters redskaper, der har staaet saalænge paa grund av veirhindring, og som har rammet flertallet av distriktsfiskere, skal det dog være tillat at trække redskaper en time senere ut paa aftenen end ovenfor fastsat, altsaa indtil en time, efterat fyren er tændt. Paabegyndt trækning av sammenviklede garn kan fortsættes, til den er tilendebragt.

Dagen før søn- og helligdag skal trækning av redskaper være tillatt til kl. 12 midnat.

4. Garn skal altid utsættes i retning fra vest til mellem nordost og nordvest.
5. Garnsætningers nørile skal være merket med en nab bag spjellet paa endeklubben.
6. Linesætningers vestile skal, naar kagger benyttes, merkes med flag paa bøiens stang, østilen med 2 flag. Brukes klubber paa ilerne,

skal vestilens endeklubbe merkes med en nab foran spjellet; østilen merkes med en nab bag spjellet.

7. Bruken av not, trawl og dermed likeartet redskap til fangst av skrei skal være forbudt paa den fællesdistriktet tillagte havstrækning.
8. Grænsen paa havet mellem fællesdistriket Bud—Bjørnsund og Ona paa den ene side og Hustad opsynsdistrikt paa den anden er medet „Gjendemsfjeldet over vestligste pynt av Bud“. Kompassstrek N^tW^{1/2}V misv.

Overtrædelse av disse vedtægter straffes i henhold § 16 i lov av 1ste juli 1907 med bøter.

Disse vedtægter trær i kraft 2. dage, efterat de er bekjendtgjort paa behørig maate paa vedkommende steder.

Kristiansund den 25de februar 1908.

N. Williamssen,
utv.formand.

Vedtægt

om forandring av havgrænsen mellem opsynsdistriket Kristiansund—Grip og Honningsø—Aarsbogen opsynsdistrikt, fastsat av utvalgene den 28de mars 1908 i henhold § 16 i lov av 1ste juli 1907.

Graensen paa havet mellem opsynsdistriket Kristiansund—Grip og Honningsø—Aarsbogen opsynsdistrikt skal være følgende med: „Vestligste kant av Bremsnæhatten over vestligste kant av Møstbjørnen“.

Den under 27de februar d. a. fastsatte havgrænse mellem nævnte opsynsdistrikter, nemlig medet: „Sildvaagsnæaasen ovet høieste Røsandberg“ sættes ut av kraft.

Kristiansund den 29de mars 1908.

N. Williamssen,
utv.formand.

Vedtægter

om skreifisket i Borgunds opsynsdistrikt, fastsatte av utvalget 19de februar 1908 i henhold til § 16 i lov av 1ste juli 1907.

1. Trækning av redskaper skal ikke paabegyndes før til nedenfor fastsatte tider:

Fra	1ste til 15de	februar	kl. 8 ^{1/2}	morgen
„	16de - 28de (29de)	—	„	8
„	1ste - 15de	mars	„	7 ^{1/2}
„	16de - 31te	—	„	6 ^{1/2}
„	1ste - 15de	april	„	6

2. Trækning av staaende redskaper skal ophøre til følgende tider:

Fra	1ste til 15de	februar kl.	3 $\frac{1}{2}$	aften
"	16de - 28de (29de)	"	4	—
"	1ste - 15de	mars	" 4 $\frac{1}{2}$	—
"	16de - 31te	—	" 5 $\frac{1}{2}$	—
"	1ste - 15de	april	" 6 $\frac{1}{2}$	—

3. Sætning av garn er ikke tillatt tidligere paa dagen end til de tider, som i punkt 2 er fastsat for ophør med trækning.
4. Fiske med snøre og pilk skal være forbudt etter den tid paa aftenen, da sætning av garn er tillatt, nemlig etter den tid, som er fastsat i punkt 2. Dette forbud gjelder dog ikke dagen før søn- og helligdag.
5. Fiske med snøre og pilk skal ikke begynne om morgenens, før trækning av staaende redskaper er tillatt, nemlig ikke før de tider, som er fastsatte i punkt 1.
6. Garnsætningers sørile skal merkes ved, at der anbringes en nab bagenfor pikken paa endeklubben. Brukes kagge paa nævnte ile, merkes denne med et flag paa synlig maate.
7. Garn skal altid sættes fra syd mod nord.
8. Trækning av garn skal, naar veirforholdene ikke er til hinder, ske fra syd.
9. Grænsen mellem Borgunds og Giske opsynsdistrikter paa sjøen skal være medet Masdalskløven til vestre kant av Sulen støtende mot Godø. Mot nord er grænsen: Tuenæsset til Strandkleven.
10. Bruken av not, trawl og dermed likeartet redskap samt drivende redskap til fangst av torsk skal være forbudt paa den opsynsdistriktet tillagte fjordstrækning.
11. Disse vedtægter trær i kraft 2 dage, efter at de er bekjendtgjort paa behørig maate.

Det henstilles til samtlige fiskere inden distriktet at belaste sine staaende redskaper fuldt forsvarlig.

N. Williamssen. Ole N. O. Hessen. Johan J. Furmyr.

Jørgen I. Veibust. Andreas A. Vadseth.

Vedtægter

om skrifisket i Kristiansund—Grip opsynsdistrikt, fastsatte av utvalget den 24de februar 1908 i henhold til § 16 i lov av 1ste juli 1907.

1. Trækning av redskaper skal ikke paabegyndes før til nedenfor fastsatte tider:

Fra	1ste til 28de (29de)	februar kl.	8	morgen
"	1ste - 15de	mars	" 7 $\frac{1}{2}$	—
"	16de - 31te	—	" 7	—
"	1ste - 15de	april	" 6 $\frac{1}{2}$	—

2. Trækning av redskaper skal ophøre om aftenen 1 time, efterat fyrene er tændt.
3. Redskaper skal, naar intet derfor er til hinder, utsættes i retning fra vest mot øst.
4. Hvis veir eller andre omstændigheter ikke hindrer, skal redskaper altid trækkes i retning fra øst mot vest, altsaa fra bakenden. Anvendes kun en ile paa garn- og linesætninger, skal denne anbringes paa østre ende.
5. Garnsætninger skal merkes ved, at der til fløien paa vestilens ende klubbe fæstes en vidje eller taugende.

Linesætninger skal merkes paa samme maate.

6. Bruken af not, trawl og dermed likeartet redskap samt drivende redskap til fangst av torsk skal være forbudt paa den opsynsdistriket Kristiansund—Grip tillagte havstrækning.
8. Grænsen paa havet mellem opsynsdistriktet Kristiansund—Grip og opsynsdistriktet Honningsø—Aarsbogen er medet Sildvaagnæsaasen over høieste Røsandberg. Kompasstrek misv. NV^tN^{3/4}N.
9. I snørefiskemedene Laangjupet og Laamen ved Grip maa intet faststaaende redskap utsættes efter fra og med 20de mars. Laangjupets midtpunkt er medet Sørviknaassa op til ytre Flessen og Magnildberget over sørkanten av Grip fyr. Laamens midtpunkt er medet Valøen over ytre kant av Bakhaugen paa Hitteren og Sildvaagnæsaasen over vestre kant av Grip vær. I en avstand av 400 meter østenfor midtpunktet av de nævnte snøremed og 100 meter syd og nord fra denne linje maa intet faststaaende redskap udsættes efter ovenfor fastsatte tid.

Disse vedtægter trær i kraft 2 dage, efterat de er bekjendtgjort paa behørig maate paa vedkommende steder.

Overtrædelse av disse vedtægter straffes i henhold til § 16 i lov av 1ste juli 1907 med bøter.

N. Williamsen,
utv.formand.

Vedtægter

om skrifisket i Hustad opsynsdistrikt, fastsatte av utvalget den 29de februar 1908 i henhold til § 16 i lov av 1ste juli 1907.

1. Trækning av redskaper skal ikke paabegyndes før til nedenfor fastsatte tider:

Fra	1ste til 15de	februar	kl. 8 $\frac{1}{2}$	morgen
„	16de - 28de (29de)	—	„ 8	—
„	1ste - 15de	mars	„ 7 $\frac{1}{2}$	—
„	16de - 31te	—	„ 7	—
„	1ste - 15de	april	„ 6	—

2. Trækning av redskaper skal ophøre om aftenen, naar fyrene tændes.
3. Ved trækning av 3 nætters redskaper, der har staat saalænge paa grund av veirhindring, som har rammet flertallet av distrikts fiskere, skal det dog være tillat at trække redskaper 1 time længere ut paa aftenen end ovenfor fastsat, altsaa 1 time, efterat fyrene er tændt. Paabegyndt trækning av sammenviklede garn kan fortsættes, til den er tilendebragt.
4. Dagen før søn- og helligdage skal trækning av redskaper være tillat indtil kl. 12 nat.
5. Garnsætninger med 2 iler skal merkes ved, at der anbringes en vidje eller taugende i fløien paa vestilens begge endeklubber. Brukes kun en ile paa garn, merkes endeklubben med en vidje eller taugende.
6. Linesætningers vestile merkes med en vidje eller taugende i fløien paa endeklubben, midtilen med 2 vidjer eller taugender.
7. Bruken av not, trawl og dermed likeartet redskap samt drivende redskap til fangst av torsk skal være forbudt paa den opsynsdistriket Hustad tillagte havstrækning.
8. Graensen paa havet mellem Hustad opsynsdistrikt og Honnings-Aarsbogen er medet: Midten av Harstadfjeldet over Kvitholmen fyr. Kompassstred NV $\frac{1}{2}$ N misv.

Disse vedtægter træder i kraft 2 dage, efterat de er bekjendtgjort paa behørig maate paa vedkommende steder.

Overtrædelse av disse vedtægter straffes i henhold til § 16 i lov af 1ste juli 1907 med bøter.

N. Williassen,
utv.formand.

Vedtægter

om skreifisket i Ulla opsynsdistrikt, fastsatte av utvalget
den 18de februar 1908.

1. Trækning av redskaper skal ikke paabegyndes før til nedenfor fastsatte tider:

Fra	1ste til 15de	februar	kl. 8 $\frac{1}{2}$	morgen
„	16de - 28de (29de)	—	„ 8	—
„	1ste - 15de	mars	„ 7 $\frac{1}{2}$	—
„	16de - 31te	—	„ 7	—
„	1ste - 15de	april	„ 7	—

2. Trækning av redskaper skal i almindelighet ophøre til følgende tider:

Fra	1ste til 15de	februar	kl. 4 $\frac{1}{2}$	aften
"	16de - 28de (29de)	—	" 5	—
"	1ste - 15de	mars	" 6	—
"	16de - 31te	—	" 7	—
"	1ste - 15de	april	" 7 $\frac{1}{2}$	—

3. Ved trækning av 3 nætters redskaper, der har staat saalænge paa grund av veirhindring, som har rammet flertallet av distrikts fiskere, skal det dog være tillat at trække en time længere ut paa aftenen end ovenfor fastsat. Paabegyndt trækning av sammenviklede garn kan fortsættes, til den er tilendebragt.

Dagen før søn- og helligdag skal trækning av redskaper være tillatt indtil kl. 12 nat.

4. Garnsætningens sørile skal merkes ved at anbringe en nab bakenfor pilken paa efterdalterklubben. Linesætninger skal merkes ved, at man paa sørilens dubbel anbringer et flag paa stangen, om kagger, kuglestaurer eller dermed likeartede vakere benyttes. Paa nørilen anbringes paa lignende maate 2 flag. Benyttes klubber paa lineiler, merkes sørilen med en nab ca. $\frac{1}{2}$ fot foran pilken.
5. Bruk av not, trawl og dermed likeartet redskap og drivende redskap til fangst av torsk skal være forbudt paa den opsynsdistrikts til-lagte havstrækning.
6. Utvalget henstiller til fiskerne inden opsynsdistriktsat belaste en garnlænke av indtil 16 garn med mindst én ilesten paa 55 kgr.s vekt og garnsætninger over 16 garn med to ilestene av samme vægt.
7. Disse vedtægter trær i kraft 3 dage, efterat de er bekjendtgjort paa vedkommende steder.

N. Williamssen,
utv. formand.

Vedtægter

om skreifisket i Vestsmølens opsynsdistrikt, fastsatte av utvalget i henhold til § 16 i lov av 1ste juli 1907.

1. Utreisesignal blir at heise ved opsynets foranstaltung paa Kvaløen, Møiholmen, Odden, Spilvalen, Hallerø og Lyngvær til følgende tider:

Fra	1ste til 28de (29de)	februar	kl. 7	morgen
"	1ste - 15de	mars	" 6 $\frac{1}{2}$	—
"	16de - 31te	—	" 6	—
"	1ste - 15de	april	" 5 $\frac{1}{2}$	—

2. Trækning av redskaper skal ikke paabegyndes før til nedenfor fastsatte tider:

Fra	1ste til 28de (29de) februar	kl. 8 $\frac{1}{2}$	morgen
"	1ste - 31te mars	"	8
"	1ste - 15de april	"	7 $\frac{1}{2}$
3. Trækning av redskaper skal ophøre om aftenen 1 time, efterat fyrene er tændt.
4. Paabegyndt trækning av sammenviklede redskaper kan fortsættes, til den er tilendebragt.
5. Dagen før søn- og helligdage skal trækning av redskaper være tillatt indtil kl. 12 nat.
6. Garn- og linesætningers sørile skal merkes ved, at der anbringes en vidje eller taugende i fløien paa endevakeren.
7. Trækning av redskaper med 2 iler skal, naar intet derfor er til hinder, ske fra bakenden.
8. Bruken av not, trawl og dermed likeartet redskap samt drivende redskap til fangst av torsk skal være forbudt paa den opsynsdistrikttet Vestsmølen tillagte havstrækning.
9. I snøremedet „Staalbakken“ maa intet faststaaende redskap utsættes efter fra og med 20de mars og til fiskets slut. „Staalbakken“s midtpunkt er medet: Hoøhaugen over Snørholmen og Tonningens indre kant i ytre kant av Kvaløen. I en avstand av 400 meter østenfor dette punkt og 100 meter syd og nord for denne linje maa intet faststaaende redskap utsættes i tid som ovenfor nævnt.
10. I snørnemedet „Østre Økten“ maa intet faststaaende redskap utsættes efter fra og med 20de mars og til fiskets slut. „Østre Økten“s midtpunkt er: Medet Karlsholmen over høieste Sortna og Magnildberget i Valødsundet. I en avstand av 300 meter nordost fra dette punkt og 100 meter paa hver side av denne linje maa intet faststaaende redskap utsættes efter og til foran fastsatte tid.
11. Grændsen paa havet mellem opsynsdistrikterne Vestsmølen og Nordsmølen er medet: Dyrnestuen over sundet mellem store og lille Kvalø. Kompasstrek NV misv.

Disse vedtægter trær i kraft 2 dage, efterat de er bekjendtgjort paa behørig maate paa vedkommende steder.

Overtrædelse av disse vedtægter straffes i henhold til § 16 i lov av 1ste juli 1907 med bøter.

N. Williamssen.
utv.formand.

Vedtægter

om skreifisket i Nordsmølens opsynsdistrikt, fastsatte av utvalget i henhold til § 16 i lov av 1ste juli 1907.

- Utreisesignal blir at heise paa Bratvær, Veiholmen, Hopen og Holberg til følgende tider:

Fra	1ste til 28de (29de) februar	kl. 7	morgen
"	1ste - 15de mars	"	6 $\frac{1}{2}$ —
"	16de - 31te	"	6 —
"	1ste - 15de april	"	5 $\frac{1}{2}$ —

For fiskerne fra Veiholmen er det dog tillatt at reise ut 1 time tidligere end ovenfor nævnt i tiden fra 1ste til 15de april.

- Trækning av redskaper skal ikke paabegyndes før til nedenfor fastsatte tider:

Fra	1ste til 28de (29de) februar	kl. 8 $\frac{1}{2}$	morgen
"	1ste - 31te mars	"	8 --
"	1ste - 15de april	"	7 $\frac{1}{2}$ —

- Trækning av redskaper skal ophøre om aftenen 1 time, efterat fyrene er tændt.
- Paabegyndt trækning av sammenviklede redskaper kan fortsættes, til den er tilendebragt.
- Dagen før sør- og helligdage skal det være tillatt at trække redskaper indtil kl. 12 nat.
- Garn- og linesætningers sørile skal merkes ved, at der fæstes en vidje eller taugende til fløien paa endevakeren.
- Trækning af redskaper med 2 iler skal, naar intet derfor er til hinder, ske fra bakenden.
- Bruken av not, trawl og dermed likeartet redskap samt drivende redskap til fangst av torsk skal være forbudt paa den Nordsmølens opsynsdistrikt tillagte havstrækning.
- Snøregrundens paa Bratværshavet begrænses av følgende linjer: Fra Revet, som bestemmes av medet Bratværsbælgen i Slagsøen og Skarshaue i Djupskaret til Skjæringspunktet av medene Bratværsbælgen i Veitøen og Skarshaue over Ellingsholmen og videre i mere østlig retning, indtil denne linje skjærer linjen Dyrnestuen paa Skarshaue i det punkt, hvor medet Verken i Djupskaret skjærer den sidstnævnte linje. Paa den havstrækning, som ligger indenfor de her optrukne linjer og Bratverstaren skal det være forbudt at utsætte faststaaende redskaper fra og med 20de mars til fiskets slut.
- Snøremedet „Gammelklakken“ bestemmes ved medet: Veiværflessen i Vikakselen paa vestsiden og Veiverflessen i Reusfjeldet paa nordostsiden. Mellem disse linjer skal det være forbudt at utsætte fast-

staaende redskaper efter fra og med 20de mars og til fiskets slut. Indenfor — søndenfor — linjen Banktinden paa Skalmen skal det dog være tillatt at utsætte faststaaende redskaper.

11. Grænsen paa havet mot Søndre Trondhjems amt er medet: Tusternfjeldet over Kvitholmen ved Smølen, kompasstrek N^tO^{1/4}O misv.

Disse vedtægter trær i kraft 2 dage, efterat de er bekjendtgjort paa behørig maate paa vedkommende steder.

Overtrædelse av disse vedtægter straffes i henhold til § 16 i lov av 1ste juli 1907 med bøter.

N. Williamssen,
utv. formand.

Vedtægter

om skreifisket i Herø og Sandø opsynsdistrikter, der av opsynet er anordnet som fællesdistrikt, fastsatte av utvalgene den 6te mars 1908 i henhold til lov av 1ste juli 1907, § 16.

1. Trækning av redskaper skal i februar maaned ikke paabegyndes før ved solens opgang og efter den tid og til fiskets slut en halv time før dens opgang, regnet efter Florø tid.
2. Trækning av redskaper skal under hele fisket ophøre ved solens nedgang, regnet efter Florø tid.
3. Farkoster, der bruker garn, skal under sætning av disse føre et merke herpaa i forenden av farkosten — et klædningsstykke paa en stang.

NB. Det av opsynet anordnede signal paa, at man har andres redskaper sammenviklede med sine egne, er, at en oljetrøie eller lignende føres agterut.

4. Et garn- og linebruks vestre ile skal merkes med en nab bakerst i endeklubben. Brukes kagger paa liner, merkes vestilen med flag paa bøiens stang.
5. Bruken av not, trawl eller dermed likeartet redskap samt drivende redskap til fangst av torsk skal være forbudt paa den opsynsdistrikterne Herø og Sandø tillagte havstrækning.
6. Dagen før søn- og helligdage skal trækning av redskaper være tillatt indtil kl. 12 nat.
7. Paabegyndt trækning av sammenviklede garn kan fortsættes, til den er tilendebragt.
8. Fiske med snøre og pilk er ikke tillatt indenfor det saakaldte „Djupet“ om morgenens tidligere end 1 time før solens opgang, regnet etter Florø tid.

Utenfor „Djupet“ er det forbudt at drive saadant fiske tidligere paa morgenen end som fastsat i punkt 1 for staaende redskapers trækning.

Om aftenen skal fiske med snøre og pilk ophøre ved solens nedgang, regnet efter tid som før nævnt.

9. Havgrænsen mot Nordre Bergenhus amt utenfor Skjærgaarden er medet Simonnes (sydostpynten av Kvamsø) fri av Bastenes (sydvestpynten av Kvamsø). Kompasstrek NW misv. Indenfor Skjærgaarden er grænsen medet Bruna over østpynten av Reviholmen, kompasstrek NNW misv., til denne linje skjærer medet Dolstenen klar Ristø. Kompasstrek VSV misv.

Disse vedtægter trær i kraft 2 dage, efterat de paa vedkommende steder er bekjendtgjort paa behørig maate.

Overtrædelse av disse vedtægter straffes i henhold til § 16 i lov av 1ste juli 1907 med bøter.

Aalesund, 7de mars 1908.

N. Williamssen,
utv.formand.

Indhold for Romsdalsberetningen.

	Side
I. Fisket	434
1. Fiskets gang	434
2. Utbyttets anvendelse m. v.	435
3. Redskaperne	435
4. Fangstmaate	435
5. Efterretningsvæsenet	435
II. Fiskerne, farkoster, fangsten, priser, værdi.	436
III. Administrationen vedkommende	437
1. Politivæsenet	439
2. Havnevæsenet	439
3. Ulykker	439
4. Opsynsdistrikter og merkedistrikter.	440
IV. Utvalgene	444
1. Utvalgsmedlemmerne	444
2. Vedtægterne	448